АРХИВ

QULƏQLƏR

(ŞEIRLƏR)

16604

894.3-1(081)
M - 94

AZƏRNƏŞR

1930

1930
690
17371
M 94
894.3
M 94

M. MUŞFIK

QULƏQLƏR

(ŞEIRLƏR)

AZƏRBAJCAN
MƏRKƏZI DƏVLƏT
KITABXANASЬ
Inv. № 6697

AZƏRNƏŞR
Baqь — 1930

04073

AZƏRNƏŞR mətbəəsində basıldı
Baqı Balzoj Marskoj və Kras-
no Presnensqi quçələrin tinində
№ 16/36. Baş Mətbyat Mudirliqi
№ 6860, Sifariş № 993, Sajı 2000

Muşfik

Quləqlər

Hər səhər, hər akşam, hər akşam hər səhər
Çok zaman o səjjah quləqlər bixəbər
Bir jakьn eş qibi kapьmь dejərlər
Quləqlər quləqlər
Hajkьran quləqlər
Hər jerə baş vyran
kьşkьran quləqlər

—

— Bə'ziniz korkyly, bə'ziniz korkysyz,
Bə'ziniz dyjgyly, bə'ziniz dyjgysyz,
Bə'ziniz yjkyly, bə'ziniz yjkysyz
Quləqlər. quləqlər
Ej sərin quləqlər
Sizdə var kokysy
Hər jerin quləqlər

—

Ej çьlgьn quləqlər nəş'əniz daşarqən
Qenlunuz sirrini aləmə açarqən
Nal kьran daglarь atlajьb aşarqən
Bəni də alьnьz
Yçajьm daglara
Kəlbimdə nə varsa
Açajьm daglara.

—

Bakьnьz jyrdymda quqrajən akьna
Başlamьş fiqrilə dunjada basgьna
Sizə bir sozum var qəliniz jakьna
Ej, bəjuq qezici,
Bəstəqar quləqlər
Dunjanь dolaşan
Bəxtijar quləqlər.

~~Atьlarqan~~ sərhəddi mukəjjəd olyn ha!
Hər iklim daşьjor qəjsundə bir hava
Hər jetən muhitə yjmajьn siz əsla
Okyjyn byrdaqь
Şərkidən quləqlər
Qi olsyn sizləri
Fərk edən quləqlər.

Konak

«Kəmsomolyn 10 illiqinə»

Bejnimdə ygyldajan kьzьl ryzqar qibidi
Dun qecə balkonymda rəks edən on jaşlь jel.
Nə çьlgьndь, nə çapkьn nə də çok əsəbidi
Əsərqən muhitimin havasь oldy tel-tel.

Tanьrьm bən əsqidən by xoş sifət ryzqarь
Sakьn mukəjjid ol ha ona çocykdyr demə
Səndən əvvəl qəzmiş o dolaşdьgьn jollarь
Səndən əvvəl bylmyş o çarə qizli dərdimə.

Ah danьşsam by ryzqar jaratmьşdьr nələrdən
Qərəq çok iti olsyn xijalьmьn qəzləri
Qərəq jaxşь dərs alьb korkync əfsanələrdən
Nəkl edəjim ta onyn hakkьndaqь səzləri

O qəzdi məclisində ixtijar quləqlərin
Uç juz illiq bir dagь ovmak için jerindən
Kajnajarak kəlbində jerdəqi şimşəqlərin
Kyrdy bir ojnak həjat kajnar əməllərindən.

By ryzqarьn kьrmьzь ajaklarь altьna
Bəjaz, mavi agaclar inci təqdu əqildi;
Aldь bir dagьlmajan xanəmanь sьrtьna
Jьkdь; sonra jerində qunəşdən ev diqildi.

O qəzməjən bir dijar kalmamьşdьr əmin ol
Dodaklarь okşamьş hər iklimdə bir çiçəq.
Vylkanlarьn kajnajьb jurəqlərində min jol
Jolçylara pajlamьş kьsda bir atəş jurəq.

By qənc ryzqar on qərə olmyş evimdə mehman
Qeçmiş onynla daim səhbətimiz çok şirin;
Dun kapьm çalьnьrqən anladьm odyr haman
Çьkdьm ansьzьn əpdum onyn junqul əllərin.

Sonra əlinə aldь konagьm bir kьzьl saz
Kanatlandь dyrmadь bilməm niçin jerində
Kopdy dodaklarьndan jurəq açan bir avaz
Dinləndirdi sazьnь telegraf tellərində.

26-lar

1

Ah! Jenə canlandь ənumdə mazi
Qəzdi xijalьmьn ufuklərində.
Iştə, silinməjən bir iz, bir jazь
Byrakdь kəlbimin bəjaz jerində.

Iştə, by izlərdə qərunur bana!
Ryzqarlar kojnynda yçan bir dijar
Fiqrimi qətirir o dəm tygjana
O dijar içində şymal byryklar.

Duşunduqum dijar sənsin ej Baqь
Sən ej ustu başь nəjutlu jyrdym!
Dinlə danьşdьgьm səzləri dinlə
Karşьnda odly bir şərkilə dyrdym.

Bir qəhnə jad ilə çьkdьm karşьna
Izin ver okyjym bir japrak ondan
Oglynym dərdinə bənim aşina
Nəkl edim başьna qələn ojyndan.

2

18-ci il... bir il qi, məş'ym
Bir il qi, dilində zəhər daşьrdь
Bir il qi qunduzdən oldykca məhrym
Səjjah qecələrlə kycaklaşьrdь.

Fəlaqət kəlbinə salьb lənqərin
Çəqdirirdi sənə agьr bir əzab.
Əlbəttə naz ilə bəjutduqlərin
Dyjdygyn acьja etməzdilər tab.

Iştə Çaparidze, iştə Şaymjan
Iştə Əzizbəjov daha kaç qişi
Ygrynda verdilər əzijjətlə can
Jьkmak istijorqən kanlь qeçmişi.

3

Ah onlar Baqьdan yzaklaşьnca
Bir çьlgьn kadьna dəndu sylar da.
«Turqumən» qəmisi jelqən açьnca
O dagdan by daga endi sylarda.

Iştə qəj dənizə qəsilərəq əş
Sylardan sylara sərpilirdi nyr;
Onlarьn kəlbində vardь bir qunəş
Fəkət bəlirməqdən olmyşdy məhcyr.

4

Imdi sylar artьk bir kara ajna
Bir sisli ajnadьr ufku çylkamьş;
Alьrqən qəmini dəniz kojnyna
Dalgalar ryzqardь, qəmi bir kamьş.

Hər tərəf sanqь bir ridalь ogry
Kyrtarьb başьnь kaçьjor qəmi
Koşyjor bir kьzьl iklimə dogry
Açarak kol kanat, yçyjor qəmi.

Onlarьn ardьnca Baqь ələmlə
Derdi:—by ajrьlьk dejilmi mytly?
Bakardь həsrətlə bakardь gəmlə
Bakardь qəzləri dolgyn, bylytla.

5

Sonra kьvrьlarak ilan bir tren
Ansьzьn agzьna aldь onlarь
Jьgьb ətəqini juz kojdy birdən
Sysyzlykdan janan çəllərə sarь.

Bir çəl, qi sapsarь ycsyz-bycaksьz
Bir çəl qi, by qecə dinməz, eşitməz
Bir çəl qi, lalәsiz, qulsuz, şafaksьz
Qarvan belə qeçməz, kyş belə etməz.

Əvət by çəllərə hər şej qərəqdi
Qərəqdi kьzarmьş tazə çiçəqlər.
Onlarьn kanьndan lalələr əqdi
By kym çəllərində o «kydyz bəşər»

Əmr etdi, açьldь jajlьm atəşlər,
By çirqin əməldən kьzardь hər şej
Fəkət içlərində odly bir nəfər
Qəsqin bir isjanla səjlədi:— Sən ej.

Sən ej əlum dejə hajkьran dəniz
Qun qəlir dunjanь sarar inkilab
Aglatmaz japdьgьn cinajət bəniz
Fəkət tarix səndən alacak hesab.

Jarьn hurr olacak hər koly baglь
Ryzqarlar əsəcəq sənin jerində
Cihan dolaşacak əli çьraklь
Kьzьl fiqrimizin ətəqlərində.

6

Xəzər sahillərində ej ələn kahramanlar
Kəlbimizin içinə qumulən kahramanlar
Jyrdymyzda qəjləri salamlajan byryklar
Bir dijarьn fəxrini tamamlajan byryklar.
Bir kejdsiz səbəblə qedərqən əlimizdən
Ansьzьn bir jardьmьn fərjadь kojdy sizdən
Fəkət siz Baqьnьzdan bir qun yzaklaşьnca
Nicat ufuklərinə qəmimiz ag açьnca
Dəniz çьlgьndь, qəjlər çьlgьndь, jer çьlgьndь
Həjatьnьz o dəmlər bir heçliqə sьgьndь.
Arkanьzdan toz qibi savrьlan qullələrlə
Qullələrin qəmijə vyrdygy sillələrlə
Kycaklanan dalgalar qibi kycaklaşdьnьz
Sydan zəncirlər qibi barqahdan aşdьnьz
O zaman Baqь gəmqin bakardь arkanьzca
Nəjyt rənqli qəzləri akardь arkanьzca
Sordyk, telegraf qibi bir xəbər qətirəndən
Ilan vucydly, əkrəb ajaklь bir tirendən
Sapsarь, bir xəbərlə soragьnьz alьndь
Turqustan çəllərində son jeriniz salьndь

Mavi təbəssumlu bir ajdьnlьgьn kojnynda
Sarь, qumuş bir qecə, bir qecə qi bojnynda
Daşьjor almas, inci qəjlərin qəzlərindən
Əjlə bir qecə sanqь pьçьldajor jerindən.

Qecə səssiz hər tərəf əsir xəfif quləqlər
Ryhlarь sərinlədən lətif, lətif quləqlər
Bylytlarьn dalьndan aj akьjor, bakьjor
Nə bir qəj qyryldyjor, nə bir şimşiq çakьjor
«Cons» əmr edib kanьnьz akdь jerə, boş jerə
Kanьnьzdan jьldьzlar sərildi ufuklərə
Al jaralar daşьrqən o vakьt sinənizdə
Mavi qəj, sarь toprak bəlqə jaşьl dənizdə
Kьzarmьşdь xəcalət juqunun damgasilə
— Siz ej jirmi altьlar by əlumun jasilə
Dejildir, qənlum qəzum bylytly hər zaman bə
Qəz ənumdən muəbbəd xijalьnьz qeçərqən
Bir əlimdə titrəjən japrak jurəqli mizrab
Bir əlimdə caglajan, odlanan kьzьl ribab
(
:ak.

Qezəl şeir

Çok vakъtlar qezəl şe'ri səmalərdən dinlədiq
Bizə equd verən alim qezəlliqə sənətə
Bir xuljavi rənq verirqən—şeir bydyr! səjlədiq
Duşunmədən bojyn əjdiq hər çurumuş adətə.

Xəstələndi varlъgъmъz qulmədən, sevinmədən
Janъgъnlarla dimagъmъz, alavlarla kəlbimiz
Jandъ qetdi hədər jerə, xъrpalandъk dinmədən
Acъ oldy murşudumuz, xijal oldy rəbbimiz.

Bir qun tənha bir sokakdan qeçijordym əlm doly.
Bir şeirlə suslənmişdi duşuncəmin ufukləri
Bəjənmnşdim ystadъma ilham verən dini, joly
And içərqən bir heçliqə dytdygymy almam qeri.

Dyjdym onda ymyzyma xəfif bir əl dokyndy
Qeri dendum hər qimdisə dyryjordy pəq səssiz
Onyn bejuq çehrəsində bir həkikət okyndy
Dedi:—«Ej qənc iləridə nə bir jol var nə bir iz.

Kajъt qeri nə ararsъn by dolaşъk jollarda
Dert janъnъ dyman almъş by çisqinli dijarda?»
— Nə ararъm? qezəl şeir! səjlədi:—dyr
Juz qezundən jagъjorqan nəş'ə, surur

Dedi: «—Kardaş bir kylak as qəl jakъna
By qedişlə irəməzsin məksədinə
Qezəl şeir istərmisin bəni dinlə
Bəni dinlə bir azacъk sevincinlə
Kansъn byny qimin varsa duşuncəsi
Şeirlərin ən qezəli ən incəsi
Əvət bydyr:
— Butun dunja işçiləri birləşiniz,
Byny qərəq biləsiniz!

Filiz turqusu

A. Zarofdan.

Dinləjin filizlərə karşь olan həsrəti
Qetdiqcə əlqəmizdə agьrlaşьr şiddəti
Nəjə arkalanmada işby kьzьl əlqəmiz
Nələr tələb edijor bizdən:—kyrşyn, dəmir, mis
Çalьşalьm filizlər jyrdymyzda çokalsьn
Aramьzdan bəlqə by acь həsrət jokalsьn
By topragьn bagrьnь jarsanьz birər-birər
Damarlarьndan ansьz fьşkьracak filizlər
By topragьn səjləjin noksan vardьr nəsində
Kajnaşьrqan mis, dəmir atəşi sinəsində
Bynlar çьkarьlmalь jeni tiqintilərçin
Durlu-durlu dirəqlər japьlmalь hər ərqin
Çəliq parçasь aksьn, təqulsun kəlbimizə
Jeni həjat jeni ryh hədijjə etsin bizə
Qərəq kymly çöllərə çəqilsin dəmir joly
Qediş-qəliş olmasьn xalkьmьza korkyly
Qor nə dijor bizlərə karlь kьş, qəzəl bahar
— Qəjlərdə qotan azdьr jetmijor, traktorlar
Bir zavod qəsilirqən jyrdymyzda, hər bycak
Bizim uçun jaşajьş onda asan olacak
Biz əsqərsiz, sunqusuz, topyz əz dunjamьzь
Koryja bilərmijiz?
Jurəqimi bir sьzь

Agrьtьr dilləndirir bir şeji duşunduqcə
O jerin qi, qunduzu olmyş bir sijah qecə
O jerin qi, bagrьnda min bir sitəm dagь var
O jerin qi, qunduzu olmyşdyr karanlьklar
O jerlərdə inləjən bagrь janьk qəslərə
Silahsьz jardьm etməq olyrmy?
— Koj hər jerə
Dagьlsьn by son xəbər
Olsyn dillərdə əzbər
Bizim tyncyn sonyncy ən qiçiq bir parçasь
Bitəcəq kapitalizmin xьrьldьjorqən səsi
Bir sonyncy gavgada bitirirqən by tyncy
By olacak tynclarьn bəlalьsь, korkyncy
Dinləjin filizlərə karşь olan həsrəti
Qetdiqcə əlqəmizdə agьrlaşьr siddəti
Nə kədər sobalarda vardьr alav əsəri
Əritiniz dyrmadan, jьlmadan filizləri
Jarьsьndan japьlsьn: qotan, dəzqah, tylymba
Jarьsьndan japьlsьn: kyrşyn, kьlьnc və bomba.

AZƏRBAJCAN ... 1098

Telefon

Sən bəndən yzaksan bən səndən yzak
Yzakdьr o gulər gezlərin bana
Jakьndьr by telefon sajəsində bak
Jurəqdən saçьlan sezlərin bana

By jirminci əsir, by şejtan əsri
Gər necə bizləri şən jaşatьjor
Açьb hər muşgulu, hər incə sirri
Hər dəha ufkundə bir dan atьjor.

Əvət bөjlə kalmaz jarьn by elqə
Telefonda fiqrimi açarqən sana
Həsrətlə bakdьgьm uzundə bəlqə
Yzakdan yzaga gerunər bana.

Necə ryhlanmasьn by gizli şair
Xəbərsi bəqləməz canan elindən
Çьlgьn arzьlarь eşkinə dajir
Mərhəmət ymmajьr səba jelindən.

Gejərçin əlində dilmac trybka
Gөnul şənlənijor səhbətinizdən
Ətdugumuz dijar indisə başka
Bir nəgmə istijor zənnimcə bizdən.

O zaman danьş qi, gullələr qibi
Qeçsin danьşdьgьm daşdan dəmirdən
Verilər genlumun onda mətləbi
Onda ajьrd olar almas gemurdən.

O zaman danьş qi, gejdə çakanlar
Fiqrimdən qeçənə tərcyman olsyn
Daglarь titrətən hər iti ryzgar
Əsərqən bənimlə həmzəban olsyn

O zaman ezumə derim qi, şair
Gul, danьş, bəxtijar sevgilərindən
Çьlgьn əməllərin eşkinə dajir
Bir tyfan koparsьn hər əsərindən.

Jorma ez ezunu, imdi boş jerə
Birdə danьşdьgьn adamь tanь
Səjlədiqlərini ver qulaqlərə
Çunqu «o» sezlərin qeçmiş zamanь....

Vapor və fırtına

Ej canavar agzının qəpuqu dalgalardan,
Bir jelqənli qəruncə ajrılıjor qənardan
Halka, halka dişləri gıcırdajan fırtına!

Odyr! bildiqin əzdər yzaklaşdı limandan
Sanqı dunjaja sıgmaz bir dag açdı limandan
Zoryn varsa aclıga tablaş dajan fırtına

Jem olmaz dijirlər by qələn əzdər sana
Jakınlaşınca bojdan juqsələn əzdər sana
Bir kartal yçdy sanqı karlı daglar başından

Kabar-kabar sinəni jaklaşdı dum duz etdi
Bir juruşdə çevirdi astarını juz etdi
Qeçərqən diqəltdijin jarlı daglar başından.

Sur'ətlə fırlanınca onyn təqərliqləri
Bəjaz çiçəqlər açdı əndamının hər jeri
Dəmir kanatlarilə byrnyna vyrdy, vyrdy.

Açdı sandıgı toqdu pambygy dalga-dalga
Qucun sınandı, ajbın açıldı ortalıga
Bagrın jarıldı bizim əzdər edincə dy-dy.

And

Qəjsum sərhəddimdə bir çəliq sipər
«Hazırım» sezunu etmişim əzbər
Bir parça hakkıma dokynsan əqər
Bagrına sunqumu takacagım bən

Bən qimim o bəjuq Leninin ogly,
Bir insan dytamaz qeçdiqim joly.
Hərbin qəjlərində jarın korkyly, —
Jıldırımlar qibi çakacagım bən.»

Jarınqı hərbiniz bana «vız qəlir»
Əhəmijjətsiz qəlir, zərərsiz qəlir
Bak arkamdan coşkyn bir dəniz qəlir
Sel olyb dunjaja akacagım bən.

Bir kajnar atəşdir qəjsumdə iman,
Onyn sənməsini etmərim quman.
Əzib bənliqini juzunə duşman!
Kəhkəhələr çəqib bakacagım bən.

Sunqum kajalardır kalkanım daglar
Jaklaşma dırnagım sinəni daglar.
Səni okşamasın əlvan otaklar
Onları od vyryb jakacagım bən.

Bir levhə

Iştə səqsan jaşьnda beli buquq bir kadьn
Ajlar illər bilmədən kьrmьş, kolyn, kanadьn
Zaman çəqmiş canьna qɵzlərinin nyryny
Өmru almьş əlindən kəlbinin suryryny
Vucydynyn son bahar japragьndan fərki jok.
Dodagьnda bir qulus, bir kajnajan şərki jok.
Çəhrəsində pərişan bylytlarьn var əqsi
Əllərində sərinliq—bir məzar hədijjəsi
Əmmiş yzyn illərin baharьnь, kьşьnь
Məclislərin bylynmyş nəş'əsində gəmində
Burumuş ən nihajət qəlqələr bakьşьnь
Imdi qəzər xijalь məzarlьk aləmində.
O jenə jaşamakdan bьkmamьş ysanmamьş
O jorgyn, o zijasьz o kuvvətsiz o kamьş
Vucydilə jenə də ɵmur surməq istijor
«Ah nə olyr, bir az da qɵzlərim qɵrsə!...» dijor.
Ej hənyz qənclіqinin dəmlərini jaşьjan
Kəlbində qul dalgalь çaglajanlar daşьjan
O səqsan jaşlь kadьn jaşamak istijorqən
Bilməm niçin həjatdan yzaklaşmadasьn sən.

Inkilab

(28 Aprel)

Bən əzilən bir sьnьfьn hajkьran
Hak bagьran sədasьndan jarandьm
Ɵlumlərin pəncəsindən hьçkьran
Məzlymlarьn navasьndan jarandьm

Insan ogly yzaklaşma qəl jakьn!
Başka joldan alьnmasьn soragьn
Bir qunəşin, bir mə'bədin, bir eşkin
Ən həkiki mə'nasьndan jarandьm.

Hərəqət var məsləqimdə, dinimdə
Bir daşgьnьm dag daş dyrmaz ɵnumdə
Bən acьklь bir vylkanьn ən umdə
Ən atəşli lavasьndan jarandьm.

Qunduzumun əsiridir hər qecə
Hər qedişə bən veririm nəticə
Bir dystagьn karanlьklar peşincə
Ьşьklanan rəjasьndan jarandьm.

Jeni eşki, jeni zevki jaratan
Jeni aləm kyrmak uçun can atan
Jeni sazьn tellərini aglatan
Kardaşlьgьn havasьndan jarandьm..

Zaman qələr jarьn edər bəni jad
Jad edincə olar kəlbi, qөnlu şad
Mən sabalıqь cəmijjətin sərazad
Həjatьndan, sevdasьndan jarandьm.

Tozanak

Jenə toz... aman by toz bylytlarь nə istər
Bilməm səndən ej Baqь, sən ej atəş dijarь!
Sən ej birdən dirçəlib birdən boj atan şəhər
Uzərindən kovsana by ijnəli ryzqarь?

—

Niçin sokaklarьndan jolçylar өtən zaman
Saçlarьnь okşamaz, lətif əsən quləqlər;
Niçin janьk çөllərin bitirməmiş bir fidan
Niçin sinəni өpməz qөzu jaşьl çiçəqlər?

—

O dilbərin... kaşlarь altьndaqi qullər alı
Ravamьdьr bylaşsьn zəhərli tozlarьnla?
O bir jaz səhərindən daha şyx olan nіqah
Ravamьdьr sьkьlsьn hər acь ryzqarьnla?

—

Byna səbəb bənmijim, jokşa qeçmişin ogly
Joksa səni by hala salmьş koca təbiət?
By sөz duzmu, dogrymy by əsrin mətin ogly
Dijor, xajьr dejildir bəndən jyca təbiət?

—

Hər şej by bir čut kolyn əsiriqən niçin də
By qunahь ustunə atalьm təbiətin?
Istəsəjdi daima qul japraklar içində
Bəsləjərdi cismini o qeçmiş cəmijjətin.

—

Fəkət onlar japmadь əqmədilər bir agac
Bir bag salmadьlar heç kym doly çəllərində,
Bir jetimin halьnь andьran by ehtijac
Tə'min olynyr ancak by qunun əllərində.

———

Tozlanmьş bir vərəmli qitab okytdyrmasьn
Hər tozanak sinəndə jaşajan by qənc elə.
Istəməm o quləqlər pəncərəmi vyrmasьn
Sapsarь bir qəlqənin gubarlь əllərilə!

———

Bən istərim dərt janьn yrmanlarla kapansьn
Nəfəs alьb verəsin, qəj japraklar içində
Bən istərim qənc oglyn mən istərəm qənc kьzьn
Qəzdiqcə zevkə dalsьn qəlqə baglar içində,

———

O zaman «Vakif» qibi şakrajan «Nədim» qibi
Sajrajarak həvəslə qim ejləməz tərənnum?
Onda hanqь şairin hasil olmaz mətləbi
Agaclьklarda jellər ejlədiqcə təqəllum.

———

Onda iqi tərəfdən bana tə'sir edərsin
Onda iqi eşkilə kəlbimi titrədərsin
Onda sinəmdə bitmiş dalgalь otlarьndan
Vərəklərlə okşanan kajnar zavodlarьndan
Alьb dojynca ilham

———

Bən hər səhər, hər akşam
Bagьrarqən şe'rimi bən barbar ufuklərə
Onda qəj saçlarьnь okşajan tatlь jellər
Dejil dəmir kanatlь, ipəq kanatlь jellər
Bəstələjib şe'rimi kaçarlar ufuklərə.

———

O zaman qi

O zaman qi dunjanьn ən diq şahikasьnda
Dalgalanan bajragьm qunəşlərlə bərabər
O zaman qi jerlərin, qəjlərin jakasьnda
Çaglar, akar, qyryldar, şəfəkdən şəlalələr;

———

O zaman qi, Rəhbərin fiqri, ziqri, ikrarь
Qulumsər hər bakьşda bir şəffaf levhə qibi,
O zaman qi, Rəhbərin fiqrinin kanatlarь
Sajəsində dil açar jerin, qəjlərin dibi
O dəm, o saat, o qun, o qun, o saat, o dəm
Sevinərəm urəqdən əqər qənc ola bilsəm.

———

Qeri kajьtmak dejil by arzьdan maksadьm
By dyjgyny kaldьrьn dasgьn muxəjjələmdən
Bə'zi sijah qunləri qerməq dejil myradьm
Jeni həjat baharь ərzə qulumsijorqən.

———

Dilərdim o qunlərin əməq bajramlarьnda
Dalgalar arasьndan dejejdim: hyrra.. hyrra..
Quloqun səhərlərində, dilbər akşamlarьnda
Bən çьkarmak dilərdim bir mə'dəni jajgara.

———

O zaman qi, sьldьrьm kajalar iyca daglar
Jeni nəslin əlindən koparacak vavejla

Arkadaş, əqər olsam bən o zaman ixtijar
Iştiraq edə bilməm o qedişdə pəq ə'la
Ona qөrə dijorym bir az qənc ola bilsəm
O dəm, o saat, o qun, o qun, o saat, o dəm.

O zaman qi Rəhbərin өlməz əsərlərini
Vərəklər hər tərəfdə ryzqar kanatlь əllər
O zaman qi jaldьzlar hər qөnul dəftərini
«Cihan kьrmьzьlaşdь» qibi tatlь bir xəbər.

O zaman qi dөqunər jurəqlər jurəqlərlə
Ilərləjər adьmlar adьmlarla barabər
O zaman qi hər dodak atəşin diləqlərlə
Bejnəlmiləl marşьnь okyr juqsəqdən əzbər
O dəm, o saat, o qun, o qun, o saat, o dəm
Bir az qənc ola bilsəm, bir az qənc ola bilsəm.

Əllər

Qөnlum ava çьkarqən qəncliq iklimlərində,
Bir kaç nazlь qөvərcin əllərimdə sьkьldь.
Өjlə bir şəfkət hissi ojatdьlar qi bəndə
O kyşlarьn өnundə bənliqim səcdə kьldь.

Incitmədim onlarь okşadьkca okşadьm,
Jymşak kanatlarьnda byrakmadьm bir ləqə.
Bən by davranьşьmdan by qun belə çok şadьm
Bagrьmьn başь oldy onlara mustəmləqə.

Bir qun qөvərçinlərim kanatlanьb yçdylar...
Əvət o kyşlar butun okşadьgьm əllərdi
Qi həpsi qөnlum qibi sinəmdə titrəşərdi.

Jalьnьz onlarьn biri hənyz xatьrьmda var.
Bөjlə qi əllərimlə qөjsumdə okşanьrqən
Saplamьşdь ryhyma dьrnagilə bir diqən..

Ana

Ana dedim jurəqimə janar odlar saçьldь,
Ana dedim bir urpəriş hasil oldy canьmda
Ana dedim karşьmda bir qөzəl səhnə açьldь
Ana dedim fəkət ony qөrməz oldym janьmda

Ana-ana... by qəlmənin vyrgynyjym əzəldən
Ony qөzəl anlatamaz duşunduqum satьrlar
Ana olmaz bizə hər bir «javrьm» dejən qөzəldən
Çunqu onyn xilkətində ajrьca bir fusyn var

Başka aləm jaşamadьm bejlə qөzəl biçimdə
Ony qimsə qөzəlliqin cilvəsində jaratmьş;
Ana-ana çiçəqli bir fidandyr qi içimdə
Ta əzəldən qөq salarak jurəqində boj atmьş.

O fidanь bə'zi vakьt istijorьm çəqərəq
Koparajьm urəqimdən fəkət onda varlьgьm
Sьzьldarqən; sanqь bir səs kopyb incə və titrəq
Bir lisanla sөjlijor qi bana dəjmə jazьgьm.

Çunqu səni bən bəslədim bən bөjutdum, okşadьm
Sөjlədiqin sөzlər qi var beşiqinin ustundə
Okydygyn turqulərin qəlqəsidir, evladьm
Bana maxsys vərəklər var hər qitabda, hər dində.

Nə dogry sөz jazьklar qi, qөrməmişim ony bən
Dijorlar qi: Muşfik xəstə bir tifildin ananь
Baban qibi 'sojyk əllər kycagьna çəqərqən
Jalьnьz acь figanlarьn titrədirdi hər janь.

Imdi bana hər qəs anan, baban varmь sөjləsə
Dejərim qi—kapьlmadan bir xyljaja, bir hissə—
Olan olmyş qeçən qeçmiş indi bəni jaşatan
Bir mukəddəs bir səmimi əməlim var, tapdьgьm

Inandьgьm, bir kiblə var o da hər qun hər zaman
Jorylmajan kollarьmla duşunərəq japdьgьm
Bir aləmdir bir aləm qi səmaləri kьrkьzьl
Juqsəqləri, alçaklarь fəzaləri kьrkьzьl.

Rə'nanьn ɵlumu

—Kolçomak ogly kydyrgan Şəhbaz
Qibilərdən bizə joldaş olamaz!
Onlarьn s[illegible] jokdy hətta
Dedi Rə'na coşarak iclasda
Onyn hər qəlməsi bir ƣulləjdi
Kolçomak pəncərədən diş bilədi.
Kolçomak nizə kədər bojdan yca
Bərəlib ƣɵzləri pəq şejtanca
Dinlijor, iclasь dyrmyş pysyda
Kəlbi jelqən qibi bir vəhşi syda
Rəks edib sallanijor, kьvranьjor;
Içi zulmətlə dytyşmyş janьjor

—

Ƣecə səssizdi ƣulumsərdi kəmər
Jok—di varlьkda sijahlьkdan əsər.
Vardь ƣɵzlərdə ƣɵnullərdə ƣuluş
Tatlь bir çarədir hər dərdə ƣuluş.
Jьrtarak aj ƣecənin ɵrtuƣunu
Parçalatmьşdь karanlьk juqunu.

—

Indi Rə'na evə dɵnməqdə idi
Ansьzьn çijninə bir əl dəjdi
Kьz ƣɵrurqən by zaman kolçomagь
Titrəjib əsdi butun əl-ajagь

Oldy çən ƣɵzləri kajnar kajnar
Kopdy ryhynda sьcak fьrtьnalar.

—

Bakdь birdən ona şaşkьn, şaşkьn
Dedi qimsin nəçisin qəlmə jakьn!
Kolçomak sɵjlədi:—Rə'na dinlə
Sənin eşkinlə, sənin dərdinlə
Ƣɵrduƣun, bildiƣin oglym Şəhbaz
Ƣecə ƣunduz edijor razu—nijaz
Səni ƣɵrduqdə nəzər kьlmakda....
Bir çalьnmьş qibi kьvrьlmakda
Dunqu iclasda fəkət sɵjlə nədən
Kojmadьn firkəjə ƣirsin ony sən?

—

Korkydan ɵncə jarьlmьşqən ɵdu
Bir dəlirmiş qibi Rə'na dɵndu
Hajkьrьb sɵjlədi çьk ƣet abdal
Şy bɵjuq əmri-quləqlər dal-dal
Ɵtərəq, səslənərəq ƣəzdirdi.
Bir səda ancak yzakdan derdi?
Nazlь Rə'na karьşьrqan ƣecəjə,
—Ajbi jok bir də çьkarsьn quçəjə

—

Sabah erqən yjyjor qɵj saqit
Kulbələr saqit, ufuklər raqit
Kolçomak laqin ɵzundən çьkmьş,
Dəlidir sanqь izindən çьkmьş.
Ansьzьn vyrdy çuruq bejninə kan
Kьzьşьb aldь sьnьk bir jatagan
Çьkdь evdən by çьkьş bəncə bəla....
Sabah erqən yjyjor qɵj hala....

—

Yjyjor imdi bizim Rə'na də
Qimsə bilməz qi, şirin rəjadə
Ona qimdir eji rəhbərliq edən
Bixəbərdir kopacak vəhşətdən
Qizli bir səs kapьdan juqsəldi
Canavar qolqəli bir şej qəldi
Dyjgysyz kolçomagьn qəlqəsi by....
Sanqь Rə'najə dijorlardь yjy
Yjy ej sevqili az jaşlь qozəl
Kəmə qipriqli, kələm kaşlь qozəl
Yjy ej sinəsi məcra, saçь sy
Yjy nəş'ənlə, sevincinlə yjy.

Yjyjr qoqsunun ustundə bir əl
Japacakdьr jatagandan hejqəl.
Başь ustundə bir az titrəjərəq
Bagrьna kondy sijah bir milçəq
— Yf aman!
Katil yzaklaşmьşdь.
Qizli bir mənzilə jaklaşmьşdь
— Yf aman annə!
— Nə olmyş Rə'na
Ah səbəb qimdir akan kanlarьna?
Hьckьrьklar dolaşьrqən dag- dag
Jerdə cansьzdь o solgyn japrak
Qəndə səs duşdu vərəkləndi xəbər
Toplaşьb qəldi butun bildiqlər
Sataşьb qozlərə birdən jatagan
Ansьzьn vyrdy sərin başlara kan.
Jatagandan duşunub anladьlar;
Kьzь oldurmuş o sərsəm gəddar
Kьzarak titrədilər, titrədilər
Kolçomak hajdь dytylsyn dedilər.

Bir səda dalgalanьb juqsəldi
Iştə katil jakalanmьş qəldi.

Dedi ətrafdaqь joksyl təbəkə
... Jok cəza verməlijiz kolçomaga
Jeri jerdən kьnajьrlarqən ony
Sejr edib japdьgь çirqin ojyny
Jalvarьrmьş qibi saqit dyrdy
Duşunub bojnyny səssiz byrdy
Partlajьb iştə cьlьz bir kyrşyn
Açdь bir pəncərə alnьnda onyn
Kolçomak jerdə suruqləndiqdə
Θlumun sьrtьna juqləndiqdə
Dedi illər aşьran bir koca pir:
— Kolçomak qəjlulərin katilidir.

Jeni gənc

Bən çaliq jurəqli bir jeni gəncim
Dildən dilə duşmuş heqajətim var
Həjat nə'şəsilə titrijor içim
Parlak gələcəjim, nihajətim var.

Bir parça atəşim, bir parça jangьn
Kəlbim ornəgidir janar bir dagьn
Karşьmda dyramaz nə sel, nə daşgьn
Təbiətlə bənim zərafətim var

Sevgim mubarəzə, sevgilim həjat
Jəhərləmiş bana kanatlь bir at
Gər nə dijor sizə çaldьgьm kanat
Hələ byndan sonra kijamətim var

Toprak və traktor

Granit damarlarь ej çəliq kanlь toprak
Paltarь sərt dəmirdən əli kalkanlь toprak
Nə der, sinəndə xьzla o mejdan sylajan nər?

Der qi bənim varlьgьm ujuşub jatan dejil
Dişləri tez ojnajan xьş dejil, gotan dejil
Gəjsunu biçaklajan hajkьran, ylajan nər!

Gəl jeni cəlladьnь by nəri dinlə toprak
Onyn çьkardьgь gyr səsləri dinlə toprak
Ajak iti, baş jegə, saçlar bylytdan sijah

Məhtəşəm gəjdəsilə geçərgən uzərindən
Neçə neştər iz aldь kartlaşan içərindən
Koca nər çьnlatargən kylaklarьnda: kah-kah.

Daglar

Siz qi bir birinizdən ajrьlmajan əşdiniz
Sinənizə ajrьlьk dagь çəqildi daglar!
Aja hanqь cəlladьn pəncəsinə qeçdiniz
Niçin bojlə kəddiniz sьndь buquldu daglar?

Sizin qi juzunuzdən karalьrdь çok ъşьk
Ustunuzdən ɵtməjə jol bylmazdь bir aşik
Kajnaklara edərqən qediqləri çapraşьk
By qun çəliq bagrьnьz nədən soquldu daglar?

Nallarьnь quhejlan atlarьn kьrardьnьz
Ɵnunuz ənqin dərə, yçyrymdь ardьnьz.
Çajlarьn qyr səsilə, ufkə hajkьrardьnьz
Sizin ɵncə halьnьz belə dejildi daglar!

Ryzqarlarь jararqən qɵjsunuz parça-parça
Ajrь kalьrdь kyşlar sьradan haftalarca
Alnьnьzь bylytlar okşarqən bəxtijarca
Diq başьnьz ɵnumdə nədən əjildi daglar?

Ust ustdən o zaman qi bьçaklandь kəlbiniz
Çajlar sapdь jolyndan narə jandь kəlbiniz
Baryt dymanlarilə saçaklandь kəlbiniz
Axьrda bir mym qibi səndu tɵquldu daglar!

Insan ogly əzəldən o sinə daglajandь.
Joksa Onyn xəncəri qɵjsunuzə dajandь
Başьnьza qul oldy qɵnlunuz oda jandь
Ondaqь jerinizdə rajlar çəqildi daglar!

Telegraf tellәri

Bilinmәz şy dibsiz çөllәrdә, nә bәqlәr
Jan-jana dizilmiş by şejtan dirәqlәr

Bynlarь sьrtьna dyrmadan hej juqlәr
Dәrdini qizlicә
Telegraf tellәri
Hәr sabah hәr qecә
Telegraf tellәri

Yzajan jollarь daraltьb, kьsaltan
Jorylan jolcynyn başьnь jycaltan
Çьrpьnan kәlblәrin dәrdini azaltan
Jollarьn jolçysy
Telegraf tellәri
Ellәrin elçisi
Telegraf tellәri

Qormәdәn çьkdьgь jokyşda kәhirlәr
Sizinlә bir jerә toplanьr şәhirlәr
Jurәqdәn dalgalar, arzьdan nәhirlәr
Daşьrqәn içiniz
Telegraf tellәri
Qәliniz qeçiniz
Telegraf tellәri

Diliniz bir nөktә, agzьnьz bir çizqi
Ryhynyz bir өjlә qөpuqlu dәniz qi...
Bakьnca sizә biz duşunub deriz qi:
Ellәrin dilmacь
Telegraf tellәri
Hәm şirin, hәm acь
Telegraf tellәri

Calansa yzakda bir korkync hadisә
Өjlә qi, bizimlә qәlәcәq diz-dizә
Birisi «orajь» xәbәrlә kaç desә
Koşyjor çapьjor
Telegraf tellәri
Bir xejir japьjor
Telegraf tellәri

Dөnduqcә mevsimlәr, dөnduqcә sәnәlәr
Çьkdьkca ortadan fasadlar, fitnәlәr
Jajьlar cihanә mөhtәşәm bir xәbәr:
Qi dunja ojanmьş
Telegraf tellәri
Al rәnqә bojanmьş
Telegraf tellәri

Qəzdiqim jerlər

Əsirlərdən bəri, illərdən bəri
Dərdinə kaldьgьm jerdir by jerlər
Bilijor saçlarь kьzьl bir pəri
Kyrbanь oldygym jerdir by jerlər

By qozəl aləmi qəzdiqcə dag-dag
Oldym sevincinə gəminə ortag
Ej soqudlu dərə, ej dymanlь dag
Səfajə daldьgьm jerdir by jerlər

Kapьldьm by jerdə əjləncələrə
Anlamьş hər ьrmak, bilmiş hər dərə.
Ja dalьb dikkət duşuncələrə
Ja ilham aldьgьm jerdir by jerlər.

Daş kartal

Illərcə dajandьn arkan divarda
Hər qələn jolcyja dəhşətlə bakdьn;
Qozundə bir oldy kьş da, bahar da
Kəlblərdən bir acь yçyşla sarkdьn.

Ufukdən ufukə çaldьgьn kanat
Hər jerə karanlьk bir qolqə saldьn
Pəncəndə hьçkьrdь bir aləm kanat
Korkyndan yçanlar suqytə daldь.

Nə ryzqar, nə boran, nə kar, nə tipi
O sərt jurəqinə etmədi təsir
Bir juqsəq divarda dyrgyn dag qibi
Өmrundə aclьk bilmədən nədir.

Çylgadь suzduqun kaldьrьmlarь
Bir jьgьn səfalət, bir jьgьn acь.
Cakarqən hirsinin jьldьrьmlarь
Dəjdi ymyzlara өlum kьrbacь

Qozlərin mьxlьjdi ellərə təq-təq
Əlində diq daglar bir ojyncakdь.
Qinli jurəqlərdə bəslənən şimşəq
Başьnda parladь, başьnda çakdь.

Əvət kajnagъndan aman bylmajan
Zavallъ insanlar bir qun kydyrdy
Dərələr, təpələr ejlədi isjan
Bagrъna zəhərli bir qullə vyrdy.

Bizim dunjamъzъn haqim işçisi
Daldъ өqsuzlərin ah-zarъna
Dərdə duşənlərin olyb bəqçisi
Son verdi ygyrsyz yçyşlarъna.

Dөnub bir tyfana dytdy jolyny;
Sarsъtdъ aləmi onyn byjyrygy.
Kъrdъ şəhbərini, qəsdi kolyny;
Saglam bir işçinin iti jymrygy.

Sevqilər

Sevqi vardъr qi, dodaklarda açar qullərini
Sevqi vardъr qi, bir az kar qibi ryzqar qibidir
Sevqi vardъr okydyr kəlbidə bulbullərini
Bөjlə bir sevqi bənim ryhymy okşar qibidir

Sevqi vardъr qi, yzakdan bizə parlak qөrunur
Ona jaklaşmajalъm çunqu o zulmətlə doly
Sevqi vardъr qi, duşər jerlərə daim surunur
Өjlə bir sevqi də bin durlu xijalətlə dolyr:

Sevqi vardъr qi, bahardan bizə qullər qətirir
İçi zakkym və zəhər koklama kəlbin kanajar
Sevqi vardъr juzu xoş daxili bir korkyly jar,

Sevqi vardъr bizə çok tatlъ əməllər qətirir
Fəkət həpsində karanlъk qecələr qəlqəsi var
Sevqilərdə karъşъk bilməcələr qəlqəsi var

Jarьş

By arzь qojlərdən enmədi jahy
Maqьna əsrinin fərmanьdyr by

Kapital bojnyny şişirməq için
Bөjlə bir jarьşa çьkdь ilq өncə
Qəndi şorbasьnь bişirməq için
Ocakdan ocaga yzatdь pəncə.

Өncə səhmidarlar qəldi diz-dizə
Həpsi toklygyndan açdь agzьnь.
Acьkla çьkdьlar sonra juz-juzə
By jarьş govgaja çəqdi bə'zini

Dunən nç iklimdə kyrylan pysy
Həjəcanlь ciblərin son həvəsi—di
Qozlərdə dolaşan kan kьrmьzь sy
Өtən jarьşlarьn nəticəsi—di.

Hər qəs bilir
Bizim jarьş
Nə deməqdir
Niçindir
By çьrpьnьş—by aktarьş
Ictimai cəmijjəti saglam kyrmak içindir

Məmləqətə, cəmijjətə, əzizinə
Əzunə

Qim istərsə kyrsyn bojuq bir jarьn;
Dytsyn ətəqlərindən by çapkьn jarьşlarьn
O da by jarьşda əzdərə dөnsun
Bir kьndan çьkan xəncərə dөnsun.

Zavodlar da fabriqlər də coşarak
By jarьşa hazьrlamьş bir marak
Sobalar çьtьrdьjor
Təqərlər tьkьrdьjor
Tөşujor qөruqlər
Өtujor duduqlər

Əqsi-səda verən dəmir dirəqlərlə barabar
Bynlar çьkmьş jarьşa
Bir ciddi aktarьşa
Ymyzlarla biləqlərlə jurəqlərlə barabar

By jarьş
By aktarьş
Istijor qi
Dijor qi
Qөnul dənizləri coşyb kabarsьn
Saglamlaşьb şuyry hər işçinin
Taleini suruqləsin sevincinin,
Arkasьnca aparsьn.

Lirikanьn dənizləri hər çөldə—
Hər qөnuldə
Bir şərabə dөnərqən
Hətta sөz sөjləməq də agьr bir iş dejildir
Qim istərsə jazar şeir.
Laqin bir az bejinlə, əjlənərəq ojnamak
Jarьşa çьkmak qərəq

Çaglajan qibi coşmak, bylak qibi kajnamak
Jurəq damarlarьnь jerindən koparьb da
Həjat dinən kylybda
Avycda sьkmak qərəq.

Hər qəs bilir
Bizim jarьş
Nə deməqdir
Niçindir
By çьrpьnьş by aktarьş
Ictimai cəmijjəti saglam kyrmak içindir

Oktjabr qecəsi

1

Jenə qonlumdə kanatlandь sevinc,
Olmyşam sanqь by akşam nadinc
Jenə qonlumdə həvəslər coşyjor,
Jьldьrьmlar qibi səslər coşyjor
Can evindən əsijor bir ryzqar
Olmyş əjləncəsi daglar kajalar
Sanqь qejlərdə yçan kyş qibijim
Sanqь jerdən yçyrylmyş qibijim
Ja niçin bojlə kanatlanmadajьm
Sanqь dagdan daga atlanmadajьm
Bakьnьz karşьmь dytmyş bir akьn
Qucludən quclu, dənizdən daşgьn.
Sanqь bir sel qibi akmakda şəhər
Odly şimşəq qibi çakmakda şəhər
Bən də şimşəq qibi çaksam jeri var
Çaglajanlar qibi aksam jeri var.
Qeçmişin talei sevmiş by qecə
Işçilər arslana dənmuş by qecə
By qecə qeçmişi vyrdyk jьkdьk
Dalgalardan juzə saglam cьkdьk
By qecə dogmyş həkikət qunəşi
Parlamьş juzlərə zəhmət qunəşi
Oktjabr by qunun mejvəsidir
Oktjabr by qunun son səsidir

Oktjabr bizə sən can verdin
Bizə kuvvət bizə hejcan verdin
Oktjabr bizə rəhbər sənsin
Jeni dunjamьza mihvər sənsin
Bir çəliq jajsьn əjilməzsin sən
Kalalar çeqsə, sequlməzsin sən
Təməlin mehqəm, yçylmaz arkan
Qeçəməz duşmənə bilmərrə jakan!
Koj qəbərsin sьkьlan byrzyazi
Qunu qundən jьkьlan byrzyazi
Sən fəkət dag qibisin enməzsin
Ej bənim şən qunəşim sənməzsin
Oktjabr bana ilham verdin
Bana ilhamьnь saglam verdin
Ej qenul sən də həvəslən dyrma
Terlan ol daglara jaslan dyrma
Dyrmadan sən də yçyb şəhpər çal
Oktjabr qunəşindən fejz al!

2

Ej zəhmət çьragьnь jakdьran Oktjabr!
Jer juzundə şimşəqlər çakdьran Oktjabr!

Toplanmьş butun ellər kanadьnьn altьna
Jaşlь, taza, qənc, çocyk həpsi səfajə dalmьş;
Sevənlərin binərqən şaxa kalkan atьna
Duşmənin bir bycakda buzulərəq bonalmьş,

Sən juqsəlincə bir səs dijor bin illər jaşa
Ufuklərə dokynsyn tync biləqli kollarьn
Qəlqələrin burusun cihanь başdan başa
Sajəndə bəlqə dunja ələmsiz olsyn jarьn

Qepəq dişli baltar əllərində bir akьn
Bagrьnь jarmak uçun həpsi çatdь kaşьnь.
Vyrdylar jьkьlmadьn kuvvətin oldy daşkьn
Bildilər qi jemişsin krallarьn başьnь.

Oktjabr tarixin ej coşgyn janar dagь
Jakdьn qehnə dunjanь atəşli lavlarьnla
Əminim bəzənəcəq cihanьn dert bycagь
Hər tərəfi hər jeri saran alavlarьnla

Ej zəhmət çьragьnь jakdьran Oktjabr
Jer juzundə şimşəqlər çakdьran Oktjabr

Komsomol turqusu

Hucym əmri verilmiş, verilmiş hucym əmri
Karşь həsrətindədir hajdь komsomol jeri!
Hajdь binib sьrtьna jel qedişli atlarьn
Jerdə, qɵjdə, dənizdə, ojnasьn kanatlarьn
Səndə at var kanat var jelqan də var əmin ol
Sən by jolda mətin ol tync jurəqli komsomol
Hucym dəftər-qitabə hucym həjatə dogry
Hucym dyjyb, bildiqin şy qajinatə dogry
Ɵlməqçin atьlmadьk təbiətin kojnyna
Mə'nasь varmь bilməm məhqym olmagьn ona?
Biz jarandьk dyjalьm çiçəqlərin dilini
Lətif əsən, sərt əsən quləqlərin dilini
Biz jarandьk dyjalьm akar sylar nə dijor
Ɵtən dallar nə dijor, şən kymrylar nə dijor
Təbiəti zəbt edib, almagьn zamanьdьr
Qajinatə zəlzələ salmagьn zamanьdьr
Hucym jerin dibinə, hucym dərin qɵjlərə!
Hucym dijor daş divar, hucym dijor dag dərə.
Çunqu bəşər daima yçdykca yçmak istər
Hər qun jeni və məchyl bir kapь açmak istər
Jьlan qibi juz ustə surunməqdən nə çьksьn
Korkyjorym by itzin sonyndan fitnə çьksьn

Parlak arzьlarьnla par-par parьlda joldaş!
Jьldьrьm ol şimşəq ol qyr-qyr qyrylda joldaş
Hucym dəftər-qitabə hucym həjatə dogry
Hucym dyjyb, bildiqin şy qajinatə dogry
Hucym səsin qyrlasьn dunjanьn hər jerində
Çimsin bəşər fiqrinin ənqin dənizlərində!

Koşma

Şimşəq qibi bylytlarь kovarak
Verdim parlak çiçəqlərə qenlumu.
Qunəş qibi karanlьgь, bogarak
Verdim odly diləqlərə qenlumu.

Cavan emrum bir mym qibi sənərqən
Juqsəqlərdən alçaklara enərqən
Əməllərim bir səraba dənərqən
Çakyb, verdim şimşəqlərə qenlumu.

O zaman qi sahib oldym kanata
Bir kyş qibi nəzər saldьm həjata
Etdi məni qəncliq zevkim ihata
Verdim sərxoş quləqlərə qenlumu.

Qecə çeşməsi

Ytqindən iktibas

Bydyr o...
Dinləjin və için
Bydyr o...
By çeşmə hər qimin
Isə də
Qimsənin dejil qi
Bir qumuş nej qibi
Yzanmьş dərənin dibində

Akьr o səslənib akьr o
Aglьjor dərədə sanqь bir pijano
Juqsəqliq doşundə
Ləqəsiz nyrilə in'iqas etmədə
Juqsəqliq çaqijor ozunə bəni də
Bən dona kalmьşьm başьmьn ustundə
Var qibi bir kьzgьn karьnca jyvasь
Bir altьn karьnca jyvasь.

Və bir də kьrmьzь şalьna burunən
Ьşьklь bir jolda qerunən
Qezləri səmavi, kaşlarь kələmdən
Bir qezəl enumdən
Qeçərəq bakьjor.
O da bir çeşmədir karşьmdan akьjor,
akьjor...

Qəzəl kьz bən by qun dərdsizim
xoşbaxtьm
And olsyn by məcryh əlimlə
Aglьmla qənlumlə
Xoşbaxtlьk, rahatlьk kazandьm.

—

Əvət bən ojynsyz jaşadьm
Ehtiras, kan, nədir, anladьm.
Odyr qi, sevqilim çal oky
By qusqun qənlumu al oky
Səsində çьnlasьn bəxtijar sevqilər.
Çalmasьn kəlbini ixtijar sevqilər!

—

Çeşmənin sevincli agzьnda
Ojnarsa bir jaşьl təbəssum, bir nida
Ondaqь bullyri dodaklar,
Içindən
Ətuşər qumuşdən balьklar

—

Ciddijjət lazьm by qedişdə
O sijáh kaşlarьn
Karьşьk, dolaşьk jollarь
By asrьn
Ah iştə
By şejtan asrьnьn çapraşьk jollarь
Şaşьrtmьş nihajət şairi.
Səjləjin hanqь bir zamanda
Səjləjin hanqь bir məqanda
Qerdunuz mukəjjəd şairi!

Dilənçi

Sərt, sojyk bir kьş qecəsi; səma bəjaz. jer bəjaz
Ygyldajan quləqlərlə sarsьlmada sokaklar
Hər qimin qi kanadь var çogyn olsa darьlmaz.
Fəkət jenə by sojykdan kьsьlmada sokaklar

—

Qələn də var qedən də var bən də varьm by qecə
Təbiətin dəhşətləri ditrətijor ətrafь
Bir bycakda jorgyn titrəq əllərilə qəmənçə
Çalan zəif bir ixtijar inlətijor ətrafь.

—

Janьnda bir javrьsь var jorylmadan çalьjor
Qəmançənin simlərində koparan janьk havalar
Incəldiqcə hər qəs ondan acь bir həzz alьjor.

—

Jellər dəxi vəlvələli ətijorqən by jokdan
Javaş-javaş səslərini dəjişdirib bir kadar
Onlar dəxi yzaklarda, aglьjorlar qonyldan.

—

—Ej ixtijar sən ej zalьm məzlym doly illərin
Jurəqlərə qədər saçan ələm verən təhfəsi!
Acь doly əzab doly, zylym doly illərin
Mərhəmətsiz fьrçalarla karalanmьş levhəsi!

—

Sənin artьk vaktьn ətmuş
Səni devran səfil etmiş

Fəkət ony, o sevimli kьzcьgazь
Olma razь
Kьş dondyrsyn, qunəş jaksьn,
Byrak onyn əllərini
Byrak onyn hərulməmiş tellərini
Koj byraksьn
Okydygy janьk, xəstə havalarь
Byrak-barь
Çaglьjorqən jyrdymyzda jaşajьşьn selləri
Bəlqə əpsun qəzlərini səadətin jelləri.

Bylytlar

O zaman qi ufuklərə bənziniz dalar
Kəlbən sizi pəq sevərim jolçy bylytlar
By qun jenə
Əllərimi sizə dogry kaldьrdьm
By əməldən nə saldьrdьm
— Əvət heç nə!

Dytgynsynyz; kəlbinizdə joksa varmь
sancьnьz
By hərcajь qəzişdən nədir ja kazancь-
nьz?
Bylytlar bylytlar
Pərişan bylytlar,
Başьmьn ustundə qişnəjib
Jarьşan bylytlar!

Bə'ziniz çok qəsif
Bə'ziniz pəq xəfif
Bylytlar ej dolgyn kədəhlər
Qəjlərin avycynda, bir jel əsincə titrər
Əsərsiniz
Nədən siz?

Sizi ryzqarmь çaldь onynçynmy soldynyz
Onynçynmy dəjişdiniz darmadagьn oldynyz

Kaçdьпьz aglaja aglaja
Dөndunuz bir şaffaf parçaja.

Bә'ziniz çok junul efir kanatlь
Bә'ziniz paslanmьş dәmir kanatlь
Nә by kadar qөj juzundә qәzәrsiniz
Өzunuzdәn çьkan zaman
Izinizdәn çьkan zaman
Hәkikәtәn sevqilimә bәnzәrsiniz!

Ej coşgyn qәncliqim ej havalь kyş
Okydygym şәrki dinlәnmәz olmyş
Ej şeir jazmakla qeçәn qunlәrim
Siz qi әn vәfalь qunlәrimsiniz
Bakьb bylytlara qulumsәmәqçin
Sevqi nәgmәlәri bәstәlәmәqçin
Bәnә musaәdә verәrmisiniz?

Çunqu qejfim qөqdur damagьm çagdьr
Şimşәq çakdьrmaja bәn dә hazьrьm
Bylytlar başьnda patlajacakdьr
Qөnlumdә kьvrьlan bөjuq jьldьrьm.

Lenin

Zehnimiz çьkmadan qөhnә kьпьndan
Bir insanlьk vardь bir dә biz vardьk.
Sevqili kanьndan, kardaş kanьndan
Daim sakьnardьk daim kaçardьk.

Çөllәrdә mә'vasьz kalanlar qibi,
Qәzәrdiq mәhәbbәt dejә-dejә biz
Anlamadan nәdir işin sәbәbi
Acьrdьk hәr yfak iniltijә biz.

Әsqi әrәnlәrin qeçdiqi joldan
Bylmьjordy qimsә çьkmaga cur'әt
Varlьпьn joksyldan, aganьn kyldan
Hikykca fәrki jok dijordy hiqmәt

Kardaş dejә-dejә dost dejә-dejә
Şişdi istismarьn xaltalь bojny
Çarxlarь sysdyran hәr iniltijә
Sәs verdi bir çapkьn şәhvәt ojyny,

Canlь maqinalar tәrlәjәn zaman
Dodaklar bajьldь qaşanәlәrdә
Çьkdь şaxtalardan bir ah-bir dyman
Kәdәhlәr qulurqәn mejxanәlәrdә

Alьnlarь tərli kollarь tərli
Maşьnlar jerindən bir qun fьrladь
Bəjlə kardaşlьgь qərdu zərərli
Vətəndaş hərbinin bəjuq ystadь.

O qişi dyjmadь insaf mərhəmət
Hajdь diq başlarь hajdь vyr dedi.
Muftəxora kьlьnc, işçijə hərmət
Ərqan bydyr dedi jol bydyr dedi.

Kardaşь kardaşa ejlədi dyşman
Işçini işçijə ejlədi kardaş
Qilidlənib qəhnə agьzlar haman
Insanlьk başьna jagdьrьldь daş.

Əsqi fəlsəfələr, əsqi varaklar
Qəmuldu topraga edildi nisjan
Zəhmətin adьna dogryldy taklar
Daş divar bagьrdь isjan var isjan

Kajalar titrədi dənizlər əsdi
Sancdь jurəqləri ijnəli bir səs,
Ijirminci əsrin bejnini sarsdь
Byzly ufuklərdən kopan bir nəfəs

Anladьk jalanmьş tamam o səzlər
Nə şəfkət nə insaf nə allah nə din...
Silqindi kafalar açьldь qəzlər
Əsrin qursusunə çьkarqən Lenin

«Lenin qənlumuzdir sənin məkbərin»)
Lenin sarsьlamaz kojdygyn usly;
Sən dyjdyn dərdini əməqçilərin »)
«Qitajçьn byddasьn, ərəbçin rəsyl»

Əjrəniş

Həjat nədir syal verdim əzumə
Mə'nasьnь çiçəqlərdən əjrəndim
Jaşadьkca çarpьşmajь sevməji
Kəlbindəqi diləqlərdən əjrəndim.

Bir jaj aldьm çьkmak uçun şiqarə
Tyş qəldim bir ahy qəzlu niqarə
Nişan alьb ok atmagь nə çarə
Daş jurəqli mələqlərdən əjrəndim.

Sylar qibi qəpuqlənib daşmagь
Jellər qibi jyca daglar aşmagь
Min bir əməl arkasьnca koşmagь
Durlu-durlu jurəqlərdən əjrəndim

Xəbər olsyn hər tazəjə, hər qəncə
Insan çocyk, həjat ona əjləncə...
Bən qyrylty koparmagь ilq əncə
Alav qəzlu şimşəqlərdən əjrəndim.

Həjat nədir əlum nədir boş syal
Sevda nədir hicran nədir bir xijal
Bən bynlarьn əsasьnь iştə al!
Həp çəqdiqim əməqlərdən əjrəndim.

Kafkaz

Şərkdə bir çok fъrtъnalъ boralar əsmış
Koparmъşlar qeçdiqləri jolda tozanak
Hər bora bir qic jurəqdən kopan həvəsmiş
Bynlar için Kafkaz dəxi japъlmъş ojlak.

By ygyrsyz boralarъ əsdirənləri
Ehtirasla kycaklarqan mərmər sinələr
Ac toprakla jytmyş sysyz can verənləri
O canavar agъzlarъ korkync sənələr

Qəzəl kafkaz o qunləri artъk ynytmyş
Başka səs var zyrnasъnda balabanъnda
O juzunu indi başka bir ufukə dytmyş
Başka kyşlar dəm çəqijor sajəbanъnda,

Azad Kafkaz xalklarъjъz biz imdi olmyş
Hər nitkimiz bir nəş'əli şeirə barabar
Araratdan əsqi kalъn çənlər xovylmyş
Qurcustana «Zaqes» nyrdan çiçəqlər sərpər

Azərbajcan ygyldajan byryglarilə
Ətrafъna bir div qibi nə'rələr saçar
Əməqçilər kuvvətilə, ixtijarilə
Ictimai cəmijjətə hər qun jol açar.

Dinlə Tiflis qeçmişini ejləjincə hiss
Qəmirijor içərimi jъrtъcъ dişlər
Tiflis, Tiflis ej çiçəqlər baldəsi Tiflis
Dilə qəlməz o səndəqi ilərləjişlər.

Qurcu kъzъ, bir ryzqarъn xulki var səndə
Quləqlərin rəftarъndan dogdynmy nədir
Kaşlarъnъn bydaklarъ qəlqəliqində
Qənlum qibi qəjərçinlər nədən titrəjir?

Byrak qunəş indi balъk şualərilə
Damla damla ərijərəq batsъn sylarda
Biz məhəbbət qunəşinin parçalarilə
Ъsъnarъz by Kafkazda, by şyx dijarda

Byrak bizim karşъmъzda diz çəqsun byrak
O başъ diq başъ muzlum dymanlъ daglar
Kajnar, kajnar qəzlərindən jaş toqsun byrak
Hər ryzqara qəjus qərən amanlъ daglar!

Radio

Qizli qizli havanъn rajlarъndan aşarak
Duşuncə vadisindən kaçъb yzaklaşarak
Kohym kardaş bilməjib hər qəsə jaklaşarak
Hər jerdən xəbər verir
Allo allo səsləri
Əcəb cilvə qestərir
Allo allo səsləri

Kъvrъm kamçъlar vyryb daglara dənizlərə
Bir xəbərlə jaklaşъb yzaklardan bizlərə
Jolçylarъ toplajъr bir jъgnaga bir jerə
Hər qun səhbət ejləjən
Allo allo səsləri
Hər şeji tez bəlləjən
Allo allo səsləri

Ellər ajrъ ellər də jaşajanlar da ajrъ
Xəbərsizqən çok işdən əlqələrin muxbiri
Birləşib sajənizdə həp qənul iklimləri
Çiçəqlənir allanъr
Allo allo səsləri
Nəş'lənir hallanъr
Allo allo səsləri

Nə jellər ygyltysy, nə vylkanlar nə'rəsi
Nə xijalъ divlərin qəpuqlu jajkarasъ
Kъşkъrъb bagъrsanъz qəsilmədən arasъ

Kijamət ejlərsiniz
Allo allo səsləri
Siz başka bir nərsiniz
Allo allo səsləri

Səsinizə taj olmaz sizin qeçdi-qeçdidə
Hər jerdə aş orda baş, olmyşsynyz qet-qedə
Bir topragъn bir evin butun sərquzəşti də
Içinizdə saklъdъr
Allo allo səsləri
Dogrydan maraklъdъr.
Allo allo səsləri

Qəj qəl

Bən by qun qəj qəlu dyrgyn qərdum.
Qəj qəlun şəqlinə vyrgyn qərdum
Çьrpьnan bir kyşy, kyş çaglardi
Jeri çisqin doly diq daglardi.

Kьzьl əsqər siperindən çьkarak
Diri qənlumdə kanatlandь marak
Byrakьb toprağa topraklьlarь
Dьrmanьb daglara çьkdьm jykarь
Istədim bir jeni dunja bylajьm
Azacьk Qəj qələ mehman olajьm
Çьkarak bir diqə qərdum sonda
Daglarьn qəlqələnən kojnynda
Yjyjor nazilə Qəj qəl rahət
Onda var ojlə dərin bir rikkət
Qi, bakanlar ona hejran olyjor
Kəlbi qəjsundə xyraman olyjor
Dort tərəfdən ony çamlar bir bir
Sanqь zəncirləjib etmişlər əsir
Sanqь daglar ona olmys dajə
Kajalar bagrьna salmьş sajə.
O fəkət hər şejə dinməz bakarak
Dyryjor; daglarьn ardьnda şafak
Çьrtlajьb incə kьzьl saçlarьnь
Saç dejil, od qibi kьrbaclarьnь

Sallajьb qəjsu dəliq daglardan
Okyjor Qəj qələ qəsqin mejdan
Rənq verib rənq alьjor Qəj qəl də
Byna hejran kalьjor Qəj qəl də
Qunəşin nyry tokyndykca ona
Bir alav hizməsi kondykca ona
Qəzlərindən saçьlьr almaslar
Silinir kəlbini dytmyş paslar
Daşьjor mavi qəjərçin bagrь
Onda, şimşəq qibi od parçalarь
Bir tərəfdən ony sarmьş kajalar
Kajalar Qəj qəlu byrnilə jalar
Qəjlərin sanqь by Qəj qəl dibidir
Halka ustundəqi zumrud qibidir
Çamlarьn dallarь jelləndiqcə
Jellənib kyş qibi dilləndiqcə
Sanqь bir sevqili kьz kəlbindən
Kopyjor qizli janьk bir şijvən
By janьk şijvəni Qəj qəl dyjyjor
Yjyjor naz ilə səssiz yjyjor
Yjyjor nəş'əli bir tazə qibi
Tul vərəklər ony jelpazə qibi
Oksьjorlar, necə bir kyş kanadь
Tul vərəklər onyn olmyş kanadь.
Tor qibi ustunu qəj japraklar
Almьş ətrafdan onyn bakşanьza
Ah by şejtan, nə səbəbdən by kadar
Bənzijor çadralь bir vəhşi kьza.
Çarşafь incə dymanlardandьr
Bakьjor sanqь adamdan ytanьr
Bir lətif ryzqar əsərqən ja xyd
Qəj qəlun ryhy olyr pəq məs'yd
Tellənir sinəsinin dalgalarь
Bakьjor qəjlərə altdan jykarь

Vəcdə qəldiqcə ipəq japraklar
Təqulub dizlərinə səcdə kьlar
Onda Qɵj qɵl jeniliqlər bylyjor
Sarь japraklarь mədfən olyjor.

Qɵj qɵlum başka səfa var səndə
Bylmyşym ɵzqə cihanlar səndə
Jer jeşil qɵj jeşil, ətraf jeşil
Dogdygym bəldə mənim bɵjlə dejil
Bən quləqlər şəhərindən qəldim
Zəhmətin umdə jerindən qəldim
Ojlə bir jer qi, onyn qulləri jok
Sajrajan nəş'əli bulbulləri jok
Bɵjlə ənqin dərələr jok orada
Kocaman məşcərələr jok orada
Orada jok bojlə çəmənlərdən əsər
Orda bullyri bylaklar nə qəzər?!
Orda laqin jeni insanlar var,
Kajnajan kьrmьzь vylkanlar var.
Açьjor orda alavdan qullər
Ɵtujor orda çəliq bulbullər
Meşələr orda byryglardandьr
Çaglajanlar kara kanlardandьr
Səndə daglar dərələr duzlər qul....
Qecələr qul qibi, qunduzlər qul
Mɵhtəşəm daglarьnьn başlarь kar
Dag kacar sanqь dymandan korkar.

Nijə Qɵj qəl by kədər syskynsyn?
Razь ol çьrpьnarqən konsyn
Dalgasьz sinənə kəlbim azacьk,
Qimə sən verməədəsən sɵjlə acьk,
By qozəlliqlə by səssizliqlə?
Caglajanlar qibi qəlməzmi dilə?

Azacьk olsa da dyrgyn bakьşьn
Dalgalarьn rənqinə vyrgyn bakьşьn
Bən də əvvəlləri çok qusqundum
Qəhnə zəncirləri kьrdьm jendim
Bən nəjim imdi, kьzьl bir əsqər
Açmьşьm jerdə qunəşdən şəhbər
Koj dodaklarda çiçəqlənsin adьm
Kyş dejilsəmsə də vardьr kanadьm.

Ej çocyk ryhy kədər şən Qɵj qəl
Qɵksu almas qibi revşən Qɵj qəl
Ətəqindən əjilib ɵpdum bən
Qim kaçar sevqilisin ɵpməqdən
Çənlərin ojnagь olmyş baş ycym
Qɵjləri sanqь kamarlar avьcьm
Vyryjor kəlbimi bir qɵrpə sevinc
Sevinərdim dyra bilsəjdim dinc
Çunqu qəlmiş bana şadlьk sьrasь
Qɵj qəlun çunqu şirin xatьrasь
Titrədir kəlbimi həjcanlarla
Der qi, hakkьmda şeir jaz parla
Sən qi, bir parça qəmiqsin ətsin
By qɵzəlliq səni koj titrətsin
Bir də kyşlar qələbəjlər, qullər
Kyjty çamlar və ufuklər jər-jər
Nazlь kojnynda sənin birləşərəq
Verijor mevkeə xoş bir ahənq
Sana dikkətlə dalarqən nəzərim
Coşdy kəlbimdəqi çьrpьntьlarьm
Sarьlьb bejnimə rənqin saplar
Bir jymak japdь qi, çok kijmətdar.

Razь ol bakmak uçun qөjlərinə
Qim dalar bөjlə dərindən dərinə?
Qөj dəniz sanqь bylytlar sarkьk
Kajalardьr qi, dizilmiş sьk-sьk
Fərki jok hər kajanьn bir qəmidən
Qi ufuklərdə açarlar jelqən
Sonra at başlь bylytlar qəlijor
Şaxə kalkar qibi həp juqsəlijor
Qişnijorlar dokynyb bir-birinə
Nə dejim mən by qөjun mihvərinə
Qi by qəhlənləri jьgmьş başьna
Hər bylyt sonra çatьlmьş kaşьna
Duşunur cəzb edijor ənzari
Bakarak bən dəxi altdan jykarь
Suzərim bynlarь hejran-hejran
By zaman zehnimi şiddətlə saran
Dyjgylar toplaşarak bir araja
Başlajarlar şьgьjьb qyrlamaja
Kəlbimin səsləri səsləndiqcə
Səslənib qөnlum həvəsləndiqcə
Şy bylytlar—şy kədəhlər qibi bak
Şy bylytlyklara etdiqcə marak
Istərim jaslanьb alçaklara bən
Mej sonajdьm başь diq daglara bən

Dinləjin ej koca juqsəq daglar
Ej by daglarda əsən ьrmaklar
Ej jaşьl sinəsi ənqin dərələr
Içi sirlərlə taşan məşcərələr
Bən bakarqan sizə bilməm yjmak
Nazənin dyjgylarьm sanqь jymak
Qibi bir mihvərə səssiz sarьlьr
Mənə heç şej by zaman qəlməz agьr

Sənətin, bəlqə həjatьn juqunu
Daşьjorqən acь qusqunluqunu
Jurəqim bir pyla satmьş qibidir
By ticarət bənə ləzzət qətirir.

Dediqim sөzləri qəl bir də eşit
Sanma vardьr bənim agzьmda qilit
Sən qөzəlsin byna bir şubhəmi var
Boş qөzəlliqlə fəkət aşmaz qar!
Dogrydyr bən sənə kaldьm hejran
Bildim insanda olyrmyş noksan
«Bən fəkət bir sьnьfьn şairijim
Qөjə yçmam da zəmin şairijim»
Bizə iş lazьm əvət iş lazьm
Hər bydyr məksədimiz çunqu bizim
Bir də nadirsin onynçyn by kadar
Sənə məftyn olyjor insanlar.
Səndə kalmaz by təbiət Qөj qөl
Çəqilərsin işə əlbət Qөj qөl
Biz təbiətlə dөjuşməqdə iqən
Byna biqanə qөrunməzsən sən
Sylarьn çakdьrarak şimşəqlər
Daglarьn bagrьna nyrlar sərpər
Saracak devrəni rahatlьk evi
Çunqu əsrin şy bəşər adlь divi
Səni pəq başka bir aləm japacak
Cajlarьn bəlqə jolyndan sapacak
Işləjib çok çəqəcəqlər zəhmət
Edəcəqlər bizə onlar xidmət.
Dьrmaşьb qөjsunə rajlar bir qun
Şəhrə əlbət olacaksьn usqun.
Leninin aləmi sarsan adьna
Kyrylyb aftomatiq bir maqьna

Bir sabah mavi jaşьl kojnynda
Incilər parlajacak bojyndan
O zaman ajlarь ьldьzlarь sən
Ƣecələr ejləjəcəqsinmi pəsənd?
Bəjlə kalsan əƣər ej Ƣəj ƣəl inan
Pəq təbii çьkacaksьn jaddan
Çunqu hər zərrə dəjişməq istər
Jaşamkçьn dəjişiqliq ƣəstər.

—

Ej çocyk ryhy hədər şən Ƣej ƣəl
Jəjusu almas qibi revşən Ƣəj ƣəl
Bən də olsajdьm əƣər bir şair
Səni həkkilə edərdim təsvir
Bən qi şair dejilim bir ƣəncim
Janьjor odly əməllərlə içim
Dogrydyr imdi darьlmьş nəfəsim
Dytmamьş əlqəmi həkkilə səsim
Dənərim sellərə ьrmaklara bən
Çarparьm qəndimi diq daglara bən
Eşidilməzsə əƣər avazьm
Joksa sьnmьşmь kьrьlmьşmь sazьm
Taxtadan jok by ətən sazcьgь bən
Japmьşьm dinlə çəliq ƣəjsundən
Jurəƣimdən hərərəq tellərini
Bəzəjib sysləmişim hər jerini
Pəq kьsьkdyr səsimin dalgalarь
Yça bilməm daha byndan jykarь
Acizim dogrysy Ƣəj ƣəl bak da
By ƣəzəl sazcьgь bən çalmakda
Jaşь laqin by sazьn oləna kadar
Dytacak ƣəjsumun ustundə kərar.

Ƣun ƣələr bən ony dilləndirərim
Çalarьm varlьgь dilləndirərim
Jurəƣim nəş'əli ryhym ojnak
Sana əlbət ƣəlirim bir də konak
Sejrə ƣetdiqcə jakьndan səni bən
Xejli dəm ajrьlarak qəndimdən
Ƣyr bylaklar qibi kajnar daşarьm
Nəş'ədən əzƣə bir aləm jaşarьm
Olarьm bən o zaman bir şair
Ejləməqçin səni Ƣəj ƣəl təsvir!...

Posta kytysy

Illərdir by divara sən ej posta kytysy
Jorgyn bir adam qibi, dajamьşsьn arkanь
Saklьdьr içərində sirlərin ən kyjtysy
Tanьmajan bylynmaz sənin açьk jakanь.

———

Qarvanlarьn yzajan jollarьnьn zulminə
Canla, başla, jurəqlə dəmir qөjsunu qərdin.
Qiminə nəş'ə sondyn gəm içirdin qiminə
Byna həjat, onajsa өlum pəjamь verdin.

———

Bə'zinin ələmində, bə'zinin şakasьnda
Iştiraq ejləmişsin anlamadan, muxtəsər,
Qim bilir qi, o saqit sinənin arkasьnda
Bir kyş qibi dөjulmuş neçə-neçə urəqlər.

———

Xoş qəlir bənə səndən by aldьgьm dyjgylar
Ej dəmir kyty fiqrim halkalanьr өnundə
Sajəndə canlanьrqən çьplak jetim arzьlar
Xijalьmьn qөlləri dalgalanьr өnundə.

———

Sənmi çok ojnamьşsьn qөnullərlə bənmi çok
Sənmisin ja bənmijim bin bir xəbər şahidi
Ajrьlьga, visalə ajid səndə nələr jok?
Sən dejilmisin yzyn macəralər şahidi?

Sən bənimlə bir kədər razьlaşьb izin ver
Izin ver də jarajьm dəmir bagrьnь az çok,
Qөrunsun içərində biriqən xəzinələr
Çunqu səni həkkilə anlajan jok, dyjan jok.

———

Karl Libqnext

Əqər qəncliq mubarəzə atəşilə janьjor
Əqər qəncliq inanьjor
Vькarьna
Varьna
Qim dijor qi: ølmuş bizim Libqnext
Jaşajacak kyryldykca sosializm, Libqnext

Onyn səsi
Qønlumuzun ufkundən
Qim dijor qi: qəsilmiş
Qim dijor qi: onyn kьzьl qəlqəsi
Başьmьzьn uzərindən əqsilmiş.

Şərkin odly qəncliqi
Hənyz ony jaşatьjor qønlundə
Şərkin varmь dincliqi
By çalkanьş ilində?
Karl qibi qəncliq kьzьl bir şimşəq
Olyb kyrşak çəqəcəq
Ən karanlьk ufuklərin belinə
Od duşəcəq cihanqirliq japanlarьn qønlunə

Iştə Berlin çalkanьjor
Kьp kьrmьzь çalgajanlar içində

Onyn eşki alavlanьb janьjor
Əfqanistanlь, Çində
Øjlə isə qim dejor qi təq dir bizim Libqnext
Miljonlarca jaratmьşqən marksizm Libqnext

Iştə onlar.....
Bir ryzqar
Sur'ətilə iklim-iklim qəzən komsomolçylar
By atəşin jolçylar
Døşlərində daşьjarak həpsi Kim
Başlarьna doly qibi janar odlar savrьlsa
Ustlərində qøj qişnəsə altlarьnda jer kavrьlsa
Sarsьlmadan olacaklar cihana haqim.

Koca ərzin beş kanadь
Şəfəklərdə jьkanacak
Libqnextin bøjuq adь
Dolaşacak qønul-qønul bycak-bycak.

Əqər qəncliq mubarəzə atəşilə janьjor
Əqər qəcincliq inanьjor
Vukarinə
Varьna
Qim dijor qi, ølmuş bizim Libqnext
Jaşajacak kyryldykca sosializm Libqnext.

Işçi kьz

Sən hər qun jorylmyş dənərqən işdən
Bir arzь qənlumu çəqər karşьna
Nəzərlərindəqi bir titrəjişdən
Sonra, həjatьnla oldym aşina

—

Juzundə sənməjən nyri zəhmətin,
Çiçəqlər açarak qulumsijorqən
Qəsqin adьmlarla qərunub mətin....
Ənumdən qeçərsin, hər sabah erqən,

—

Bir tərəfdən məqtəb, bir tərəfdən iş..
Jorgyn qəzlərində ərir qəlqələr..
Çunqu asan dejil bəjlə bir qediş...
Anlьjorym qənlun dincəlməq istər.

—

Bəni sevindirən bir şej var: o da
Həjatь incədən duşunməqindir
By həjat dediqin varlьk, yjkyda
Bilirsin ejləməz insana tə'sir

—

Xusysilə kadьn o canlь maxlyk
Silqinib kalkmazsa qəhnə jerindən
Ømur kəndilinin şə'lələrindən
Dərdiqi çiçəqlər olacak solyk.

—

Fiqrim almas qibi janar parьldar
Iş ustundə səni aşkьn qərunсə
Şe'rim vylkan qibi coşar qyryldar
Səni həjəcanlь, daşkьn qərunсə

—

Bilirim sənin o iri qəzlərin
Qunduzdən ajdьndьr qecədən dərin...
Hajdь əməqci kьz, qəl məni dinlə,
Sənin xijalьnla, sənin dilinlə

—

Kaldьrьb şe'rimi səsləndiririm
Qulqun kədəhlərin əvəzində jar
Bəlqə jarьn dəxi by qunqu şe'rin
Koparsьn hər jerdə şən qyryltylar!..

Əjjaş

Ryzqar.... çogyn kar ətraf əsim əsim əsmədə
Başlar qəjusdə... laqin sokakda bir karaltь:
Ųərinib buqulmədə, şaxta ony qəsmədə
Byzdan bir cam qəsilmiş ajaklarьnьn altь.

Dyrmadan səjlənmədə o qəndi qəndisilə
Alnьnьn çykyrynda parlьjor iqi məş'əl
Sagdan soldan quləqlər vyryb juzunə sillə
Jьkmak istijor ony şəffaf-dəmirdən bir əl

Jok sөzlərində mə'na, canьnda jok ixtijar
Kollar bacaklar həpsi karьşmьş bir-birinə
Əlvida etmiş ona şəxsijjət, izzət, vukar
Duşmuş ygrysyz acь bir adətin qirinə.

Sag əlində bir şişə sol cibində bir şişə
Hanqь bөjuq bir səbəb ony by hala salmьş?
Çəqmiş hanqь bir əməl biçarəni by işə
Hanqь təsadufdən o by jaman qunə kalmьş?

Alnьnda bir bajaz gəm,—bir dilənçi qunundə—
Juzu qunəşdən kьzьl, içi karlardan agdьr
O şimdi dyrdy juqsəq bir binanьn өzundə
Qeçmişini jaşatmьş by evə bakdь.. bakdь...

Kьlьnc qibi qəsici şaxtanьn şiddətilə
Iştə çuruq bir agac cansьz yzandь jerə
Içində bəslədiqi muvəbbəd kudrətilə
Bir kyşsa kanat açdь ak çadralь qəjlərə

Byram-byram kьvrьlьb həmlə edincə ryzqar
By əjjaş kaldьrьmdan juz ustə jerə duşdu
Kəlbində son dөjuntu səsində xьrьltьlar
Bəjaz tənli daşlarla kycaklaşdь өpuşdu.

Əvət həjat dinilən by dөjuş mejdanьndan
Basьlmamьş çьkacak qimin varsa kanatь
Əvət, qim şubhə etsə, kuvvətindən canьndan
Ac sokaklar əlində bogylaçak həjatь

Qimdur by jьlan qibi surunub ələn adam
Çөqmuş qaşənələrin bəcəriqsiz oglymy?
Nərdə ony jaşatan dunqu parlak ehtişam
Ony өldurən qəndi sьnьfьnьn jolymy?

84.

Zaqes

Ej quqrəjib, quqrəjib dyrmadan çaglajan sy,
Ac kyrt qibi ɵzunu hər jana baglajan sy,
Niçin bɵjlə kollarьn qənədlənmiş arkana?

—

Kьskьrma sɵjlə nɵldy, joldan çьkan dmlərin?
Aşьb daşьb sonynda evlər jьkan dəmlərin,
Qim dag çəqdi sinənə, qim daraşdь jakana?

—

Ah təqərlər-təqərlər by fьrlajan təqərlər
Fьşьltilə kьvrьlьr jatdь ilan təqərlər
Qəsildilər başьna bəla—dɵnub—əzdərə.

—

Sən də işlijormysyn? qəs səsini dinmə qəs
Etdi bagrьnь şan-şan bizim mɵhtəşəm Zaqes
Akdь kanьn jьldьzlar sərpildi ufuklərə!

—

85-85-86.

Bajram akşamь

Jadьmdadьr çocyklykda
Əziz bajram qecələri
Anam, atam uç kardaşьm,
Koca nənəm birdə əri.

—

Toplaşьrdьk bir sufrənin
Qulə qulə devrəsinə
Nənəm derdi:—kyrban olym
Jaradanьn sufrəsinə.

—

Bir sininin qənarьnda
Jakьlьrdь iqi uç şam
Karşьmьzda «şəqərbyra»
Nogyl-nobat, pustə-badam.

—

Hələ usqu akşamlarь
Kijamətdən nişanədir.
Ojnamakçьn çocyklara
Bɵjlə qunlər bəhanədir

—

Ocak jakьb, od kalajьb
Uzərində atlanьrdьk
Ojnajardьk joryldykca
Jorgynlyga katlanьrdьk.

—

Qun çьk dejə, qun çьk dejə
Çalkanьrdь sevincimiz
Qəhər atь min çьk dejə
Kьşkьrardь ən dincimiz.

Əjnimizdə taza paltar
Başьmьzda tazə papak
Odly məş'əl əlimizdə
Dolaşьrdьk sokak sokak

Kьşkьrardьk bagьrardьk
Θlçə-əlçə quçələri
Sөz kьssasь, xoş qeçərdi
Bizə bajram qecələri.

Sabah nevryz bajramьdьr
Dejə dejə jatьjordyk
Çəqdiqimiz acьlarь
Sevinclərə katijordyk.

2

By akşamsa mən jalnьzam
Ətrafьmda jok bir qimsə;
Kapdьrmьjьor by jalnьzlьk,
Fəkət bəni gejri hissə

Bən by qecə sabahь bəqlijorym səbirsiz
Sabah bəndən xəbərsiz
Anlamьjor həjacanьmь dyjgymy
Zəncirləjib qөzlərimdə yjkymy
Içində bir jatagan kьvrьlьb qərinmədə
Xijalən xijalьma al şəfəklər sinmədə.

Jok by qecə mən өzumdən fərklijim
Karşьmda bir kalendar...
Bakmakdajьm bakьnmakda haklьjьm
Istijorym bir ryzqar
Pəncərəmdən əsə-əsə
Bir nəfəsə,
By qecəji ynydylmyş qecələrə çevirsin.

Bir ryzqar qi şaffaf barmaklarilə
Bir vyryşda devirsin
Son dəmini jaşajan by japragь
Bir ryzqar qi, bullyr dьrnaklarilə
Tьrmalasьn 30 dejə bana bakan varagь.

By varagьn arkasьnda
Çunqu şanlь bir majis var
Bir majisin jakasьnda
Kьrkьrmьzь bir qөjus var

Bir qөjus qi jeni həjat,
Sevdasilə dalgalanьr.
Ufuklərdə çalьb kanat,
Şəfəklərdə jьrgalanьr.

Odyr qi, mən sabahi bəqlijorym səbirsiz
Sabah bəndən xəbərsiz
Anlamьjor həjcanьmь, dyjgymy;
Zəncirləjib qөzlərimdə yjkymy
Içində bir jatagan kьvrьlьb qərinmədə
Xijalən xijalьma al şəfəklər sinmədə.

Dun-by qun

Dyn by jerdə zəlzələlər kijamətlər kopardь,
Jer ojnadь qөj qişnədi arpa çajь daşarqən.
Yzaklara əsən jellər şiqajətlər apardь;
Hьçkьrьklar sellər qibi kanatlanьb coşarqən.

—

Dun by jerdə evlər yçdy xanimanlar dagьldь;
Bajkyşlara məsqən oldy sevinc doly otaklar.
Təbiətin acьsilə şon jurəqlər jakьldь;
Inim-inim inildədi səslənərəq o daglar.

—

«Zəlzələ var!» dejə-dejə daglar daşlar bagьrdь,
Adьm-adьm qəzdi by səs jakьn, konşy elləri.
By inləjən acь səslər bir zindandan agьrdь:
Bir qədərli şərki qibi sьkmadajdь hər jeri.

—

Bir jaralь jatagьnda nasьl janar inlərsə,
Arpa çajь məcrasьnda өjlə jandь, kьvrьldь.
Jerlər qөjlər daş bylaklar həpsi verdi səs səsə
Sanqь o qun təbiətin şah damarь kьrьldь.

II

Biz qөrəndə arpa çajь daşmьjordy
akьjordy javaş-javaş
Qөnlum qibi məcrasьnda coşmyjordy
nə bir dalga nə bir təlas...

Jok by qeçə arpa çajь—qөrdum ony—
şьrьl-şьrьl akьjordy
Alnьna sy elektriq stasiony—
sьrma qullər takьjordy

—

Jok by qecə dogrydan da Leninakan
hər qəsə xoş qəlmədəjdi
Dun aglarqan onyn jer qөj halьna kan
by qun həpsi qulmədəjdi.

—

By qun byrda zəlzələdən əsərmi var?
Hər jer dөnmuş bir qulzara
Jarganlarьn uzərində fabrikalar
can vermədə insanlara.

—

Kollar qyclu, kollar qərqin, agьr daşlar
Kaldьrьlьr ufuklərə;
Jeni həjat planьnь çьzan başlar
olmyş dunjaja pəncərə.

—

Hər bakьşda parьltьsь bir dəhanьn
qunəşlər karşь dyrmyş.
Sirlərini anladьkca kart cihanьn
insan ogly pəq kydyrmyş.

—

Ymyz-ymyza qəlmiş koca təbiətlə
sevinməzmi qөrəu bakan?!
Hajistanьn proletar kuvvətilə
juqsəlijor Leninakan!

—

Jeni Majis

Hər mevsim bir mevsimin nəticəsindən dogar
Biz də bir vyryşmanьn dogdyk nəticəsindən
Kərinələrdən əsən həjat kьlьklь ryzqar
Inlidəjib, jaratdь bizi son nəfəsindən.

—

By dyjgylarla məşgyl iqən, pçncə pəncəjə,
Qirdi səjjah bylytlar, başьmь ertən damda.
Nihajət son verildi jatmadьgьm qecəjə
Sabah, sabah Bir Majis rəks edərqən odamda.

—

Majis—əməq bajramь! «nevryz»larьn anьnda
Əncə çьplak bir eqsuz kədər yçykdy bənzi
By qunə bənim qibi bir şej vardь canьnda
Jurəqlərə dərindi əvvəlqindən nyfyzi.

—

By sabah bir majisin xejli rəngi açьkdь
Ətən majislər qibi nə sərsəmdi nə şaşkьn
Qəidi qulər juz ilə, qəldi karşьma çьkdь
Onda zevki vardь bir vəslə irən aşikin.

—

Bakdьm butun dert janьm sanqь jьkanmakdadьr
Çəliq ilə kuvvətin mavi şəfəklərində,
Joksa həjatmь, bejlə sel qibi akmakdadьr.
Joksa biz canlanmьşьz by jyrdyn hər jerində?

—

Əvət! canlanan biziz. bizim həjatdьr akan
Biz qi, ony kuvvətlə verməqdəjiz iləri.
Kьzarmьş uzumuzdə—əvət qerəcəq bakan—
Cəsarət əvəzində, mətanət atəşləri.

—

Hərarətlə Bir Majis
Tequlmədəjqən imdi mavi açьk qunduzə
Hajkьralьm dejəlim mətanətlə,
— Bir Majis!
Saglam ryh, saglam vucyd saglam dyjgy
ver bizə!

—

Şaxtalara şəfək sal, dəzqahlarь salamla!
Qunəşinlə parlasьn juzlər erqin çəliqlər
Zavodlar kajnaşьnca
Kajnaşьnca fabriqlər
Duduqlərin qyr səsi sərhədləri aşьnca
Juz qezumuz diqilsin cihana ehtişamla.

—

Bir Majis səni qerdum.
Bir saz japdьm çəliqdən
Simlərini kəlbimin damarlarьndan erdum.
Byrakьn hajkьrьb bən daglьkdan təpəliqdən
Sejləjəjim Bir Majis! qinin jokalmakdadьr;
Dərdin azalmakdadьr; fejzin çokalmakdadьr.

Pettexnikym

Өmrum səfalətlərin dərin çykyrlarьnda
Өlqun vərəklər qibi surunən bir zamanda,
Dərs alьb bir çьrpьnan kartal kanatlь kyşdan
Çəqdin cьkardьn məni jьkьldьgьm jokyşdan.

—

O vakьt bir cocykdym sokaklardь məsqənim
Başdan başa həjatьm bir silinməz ləqəjdi.
Qimsə bilməzdi sonym nə olacakdьr bənim
Qeçdiqim jollar butun kazьkdь, təhləqəjdi.

—

Toz topragьn altьmda byrakdьgь izləri
Qərənlər sagalmajan bir jaradьr sanьrdь
Kyryjordy qet-qedə omrumun dənizləri
Bir kajnak həsrətilə qөzlərim bylanьrdь.

—

Nazu-ne'mət içində bəslənən bəxtijarlar
Sanqь dijorlardь qi. jazьk nihajətin nə?
Kart daşlarь quldurən by qəlnə zənqin dijar
Hər bakьşdan ryhym saplьjordь bir ijnə.

—

Fəkət bojlə kalmadь, bir ana şəfkətilə
Sən by jetim varlьgь kycakladьn bəslədin.
Jeri qөjn titrədən bir şimşəq kuvvətilə
Bəni bir dag başьndan harajladьn səslədin.

—

Qim bilir qi sajəndə kaç zavallь dərbədər
Xьlas olmyş sajdьgьm by məchyl acьlardan
Sən ej urfan ocagь sən olmasajdьn əqər
Insan olyrmidi by qorduqun bəxtijardan?

—

Səjləjiniz qimdir o bir sьra arkasьnda
Karşьsьnda bir qagьz sag əlində bir kələm,
Xijal dənizlərinin qөpuqli dalgasьnda
Açan bəjaz qulləri dərməq istəjən adam?

—

Qimdir o dalgьn çocyk saçlarь pəncəsində
Bir saat ajrьlmьjor can sьkan duşuncədən
Niçin nitki qəsilmiş kuvvət jokdyr səsində:
Bir bөhran içində o kьvrьlьjor ja nədən?

—

O bənim əvət bənim əvət ilq xijallarьm
Çьplak təsəvvurlərim; şy bagçada qөjərdi
Şy baçada çiçəqlər açdьgь dөrt baharь:
By şənliq bana juqsəq insan namьnь verdi.

—

Өmrum səfalətlərin dərin çykyrlarьnda
solgyn vərəklər qibi surunən bir zamanda
Dərs alьb bir çьrpьnan kartal kanatlь kyşdan
Çəqdin çьkardьn bəni jьkьldьgьm jokyşdan!...

Hejqəl karşьsьnda

O jerdə qi burclər duşqun nəzərlərilə
Dalgьn dalgьn bakьjorlar qəlib qedənə,
O jerdəqi radio jeni xəbərlərilə
Şən bəstələr dinlətijor joldan өtənə,

O jerdə qi tramvajьn zil səslərilə
Karьşьjor təbiətin qurultuləri
O jerdə qi silinijor—bir nev' bөjlə—
Jurəqlərin təsadufu dojuntuləri.

Iştə orda bakьnjor bir canlь hejqəl:
Bir hejqəl qi dalmьş qөlnə duşuncələrə.
Bir hejqəl qi, çөhrəsində qizli bin əməl
Fəkət daşdan nəzərləri diqilmiş jerə.

Sejr edijor sanqь qəndi çevrəsindəqi
Kajnak qibi kajnajarak daşan həjatь,
Sejr edijor o Kommynist quçəsindəqi
Өzundən çok ilərijə koşan həjatь.

— Sejr et Sabir! By sejr ediş hakkьndьr sənin
Çunqu sən by zamanь qөrmədən өldun.
Sejr et necə dejişmişdir işçi vətənin
Çunqu şair myradьna irmədən өldun.

O zaman qi, «Hadi» coşkyn şeirlərilə
Səjlijordy çok parlakdьr istikbalьmьz
Sənin qөnlun, fəkət məhzyn şeirlərilə
Dejirdi qi: jok laglakdьr istikbalьmьz.

Əvət Sabir. Sən hər şeji qөrdun və jazdьn
Mihitini əqs etdirdi tərənnumlərin.
Təbiidir sən şairdin dinc dyrmazdьn
Ona qөrə ijnələrlə dolmys əsərlərin.

Sabir. Fəkət bir qələcəq məsələsində....
Kapьlarak hissə bir az janьldьn qərəq.
Bilmədinmi jeni nəslin coşgyn səsindən,
By iklimə jьldьrьmlar kanat qərəcəq?!

Indi byrak duşuncəni çevrənə bir bak
Bir bak necə ətrafьnda kajnьjor həjat....
Uçmak uçun hər qəsdə var bөjuq bir marak
Çarpьnьjor; sanqь olmyş daş divar kanat!.

Xalь

Işçi kьz tokydygyn o divar xalьsьnda
Hejran oldym jurəqdən işlədiqin sənətə.
Bir qəzəlliq əsəri verdin bəşərijjətə.

Bojuqluqun çokyna məchyl iqən əvvəllər
Vyrdygyn Hakьlarьn—kьz—ən bahalьsьnda
Mejdana çьkdь by qun səndəqi məchyl hunər.

Kabarlanan o incə o naziq barmaklarьn
Birinin təəssuflə cəlb etsə nəzərini
Alkьşlar dytacakdьr o bakьşьn jerini

Inan qi, konaklarьn enunə çьksa jarьn
Xalьnda rənqi ryjy solmajan o jьldьzlar
Həm sənin, həm jyrdynyn qəjlərini jaldьzlar.

Sən ej Şərkin əməqçi kьzь sevin, dalgalan!
Burujəcəq şəhrətin sənət bazarlarьnь
Olmajacak çəqdiqin zəhməti qezdən salan.

Birisin sənət jolynda candan qeçər ərlərlə
Mejdana byrakdьgьn bejlə şah əsərlərlə
Ycaldьrsьn by zəhmət elqəsinin varьnь.

Kaçakçь

Ala karanlьk....
Hava karanlьk
Hənuz,
Sanqь janьk bir ajnadьr kyjty dan jeri
Açmak istəmijor qibi juzunu qunduz
Çylgamьşdьr təbiəti qecə sisləri.

Jatagьndan dirçəlməmiş «Şaxtaxtь» qəndi
Qərilmiş hər pəncəjə yjky rubəndi,
Jakьnlьkda şьrьl-şьrьl akьjor Aras,
Macəralь bir nej qibi okyjor Aras.

Ajrьlarak Şaxtaxtьdan çəlun dezundə,
Bir qəlqə var ilərilijor Arasa dogry,
Sьrlь azgьn bakьşlarь titrər juzundə
Korka korka irəlijor sanqь bir ogry.

Iştə qəlqə, iştə Aras, bak iştə sərhəd.
Iştə dyman iştə çisqin, iştə kьzьltь...
Zaman xəlvət, məqan xəlvət, dunjamь xəlvət?
Ilan qibi koparmakda Aras fьşьltь;
Bylytlarьn pəncəsində şəfək bogylmyş
Sərhəddəqi qezətçilər qerunməz olmyş.

Çevrəsini ogryn-ogryn suzmədə qəlqə,
Əsən şaşkьn bacaklarla qezmədə qəlqə

Xəbərçiliq təqulmədə bakьşlarьndan,
Çeviqliqlə sьjrьlьnca ust paltarьndan

Ony aldь kycagьna bir dajaz «ylym»
Onyn syda balьk qibi kanatlanmasь,
Çajьn o biri qənarьna tez atlanmasь
Sərhəddəqi qezətçijə olmadь mə'lym.

Qecədir karanlьk.... nə qələn, nə qedən
Ufukdə jakьlmьş nə də bir lampa var.
Qecənin altьnda hьckьran, gejş edən,
Arasьn ustundə ojnaşьr bylytlar.

Sahildə dolaşan bir neçə muhafiz
Birliqdə edərqən sərhədə atalьk;
Dijorlar:—ətrafь kaplamьş jenə sis
Çəqilin bylytlar açьlsьn ortalьk!

Uçluqdə qedirlər o jana-by jana,
O jana, by jana nəzarət edirlər
Juz dytyb çevrəni kaplajan dymana
Dymanьn əlindən şiqajət edirlər.

Nihajət nəş'əli bir quləq əsərəq
Juz dytyb bylytdan bylyta kydyrdy
Ansьzьn çenlərin jolyny qəsərəq
Onlarь başka bir iklimə yçyrdy

Dogynca ufukdə alavdan bir jurəq
Ajrьlьb oldylar aralь bylytlar;
Juzləri sarardь korkydan əsərəq,
Kaçdьlar kanadь jaralь bylytlar.

Səhərqi kaçakcь çijnində bir çyval
Jabancь sərhəddi byrakьb ləhlijor
Çyvalьn içində qətirir kaçak mal
Dort qezlə enunu ardьnь bəllijor.

Solyny jokladь, sagьna bakьndь
Koşarak irəri kьvrьla-kьvrьla,
O şimdi kьrmьzь sərhəddə jakьndь
Qəlirdi ymydy kьrьla-kьrьla.

Qordulər... hajdь dyr səsləri jycaldь,
Çarpьnan canlь bir kanat dь by səslər
Kaçakçь «ylymda» korkydan saraldь
Qecənin bagrьnь kanatdь by səslər.

Dyr! dedi: kaçakçь əqilməq istədi
Dyr! dedi: qenlunə saçьldь, atəşlər.
Korkydan qerijə çəqilməq istədi
Dyr! dedi: dyrmadь açьldь atəşlər.

Trax, tax, trax, tax, trak tax!...
— Ax dejə
Olyndy kaçakçь Arasa hədijjə

O şimdi batьjor, batьjor çьkamaz
Sylarda əl ajak atьjor çьkamaz
Çijnindən kabarьk dalgalar aşmada,
Batьjor başьndan qepuqlər daşmada;

O batdь, sərhəddi dolaşan qezətçi
By hala bir şirin kəhkəhə kopardь
Bak imdi by jerdə dalaşan qezətçi
Və bir də dalgalar numajiş japardь.

Çьrpьnьş

Bənim xijalьmda vardьr hər zaman
Kartal təbiətli bir insan olmak,
Səslənib səslənib daglar başьnda
Əsən quləqlərlə həmzaban olmak.

—

Bən өmrumdə qimsədən bir sөz kəbyl etmədim,
Arzьlarьm qөrmədi nə zəncir, nə də məhbəs
Dizlərimi buqub də səcdəjə өjrətmədim
Bir kartala çocykqən yçyşda oldym əvəz.

—

Japrak bir aşijna səhər bylytlarьndan
Qөjlərə baş kaldьran daglarьn zirvəsində,
Qərqin kanatlar çalьb bir bahar ryzqarьndan
Doiaşmadьm həjatьn kьsьk çərçivəsində,

—

Bir şair kəlbi qibi əvət bənim də kəlbim
Rəks ejlədi həjatьn dalgalarь juzundə
Səsləndi pərdə-pərdə ryhymdaqь ribabьm
Həjatьn qeçidində, daglьgьnda, duzundə.

—

Əvət insan odyr qi, zulmətilə varlьgь
Bogan iztirablarьn altьndan sьjrьlьb da
Өlurqən belə hətta ynydar məzarlьgь
Nəş'ə tərənnum ejlər həjat denən kylybda!...

—

Qulușlər

Qulus vardьr səslərinə tync əqslər japdьrьr
Qulus vardьr qөnulləri ryzqarlara kьpdьrьr
Bə'zi tiqər jurəqlərdə alavlardan bir mə'bəd
Qecə qunduz atəşinə insanlьgь tapdьrьr.

—

Burunərəq çoky şaffaf fusynly bir çarşafa
Başlajarьz qөz jaşlarь aləmini təvata.
O pərdəni parçalasak can atarьz nihajət
Başlajarьz qөz jaşlarь aləmini təvafa.

—

Qulus vardьr dodak altь qulus vardьr mustəhzi
Zəncirləjər yçanlarь halkalandьkca bə'zi
Bə'zi sьcak qөruşlərə dogry jollar qөstərir

—

Fəkət onyn qulușləri bir gunçəjə jaslanan
Rəngsiz parlak zalələrdən numynədir hər zaman
Qənc өmrunə juqsəlməqçin kanat verir can verir.

Çadralь kьzlarьmьza

Sizə imdi dijorlar:—çьkьnьz by ərtuqdən
Kovynyz juzunuzdən by məl'yn bylytlarь.
Bynlarьn fərki jokdyr acь bir uzuntudən
Parçalajьb jьrtьnьz by qəhnə jadiqarь.

By xitabi bəlqə siz xoşlajьb bəjəndiniz.
Kəlbinizdə titrədi şəfəklənən arzьlar,
Bə'zinizdə çarşafь jandьrьb, sevindiniz
Fəkət byny başьnda daşьjan daha çok var.

Bir çoky anasьndan, çoky babasьndan
Korkarak by çisqini suruqlijor peşincə
Bə'zi əsqidən əsqi olan əkrabasьndan.
Istəmijor eşitsin hər agьr sozu bəncə.

Jaxşь kьz! Bəlqə sən də ytanarak məhlədən
Vida etmijorsyn o zulmətin evladьna?
Korkmadasьn bir xətər tokynar kanadьna
Fəkət by dejil bizə jaşajьşь ojrədən.

Kaja yçdymy əlbət toz kopacak jerində
Bylytlar sьkьlnca jьldьrьmlar qyryldar
Koj onlar nə der desin sənin əməllərində
Mohtəşəm dənizlərin çiçəqləri parьldar.

Duşun bil qi o çadra bajkyş kanadlь çadra
Şərkin karanlьk sijah mihitindən tokynmyş
Aləm dəjişmiş indi o Şərk hara, sən hara?
Mərsijəsi o Şərkin çunqu çokdan okynmyş

Təbiidir qi aj kьz jaz ajlarь qəlincə
Japraklanьb pərdə də kalmaz ərtulu gunçə
Rəvamьdьr jyrdynyn açьk bir səhərində
Dalgalansьn bir bahar bylyty qəzlərində?!

Həjatьn səslərindən qəsb edərəq iktidar
By kajnar məmləqətdə koş, ojyna, sьçra, hajkьr!
Onsyz da həjat adlь, çəliq barmaklь ryzqar
Başьnьzdan çarşafь qəturub kaçacakdьr.

Mədəni hucym

Xəzandьr xəzandьr
Təbiət qişnəjir juqənsiz at qibi.
Təbiət varlьgь əlində ojnadьr
Ryzqarlar kydyrmyş, səmalar əsəbi...

Kanadь olanlar qəjsunu qərəcəq
Aləmi titrətən by fəslin zulmunə.
Odyr bak! zavallь bir japrak, bir çiçəq
Surunur toprakdan ələrəq. — Qimə nə!..

Təbiət bizləri dəjuşə çagьrmьş
By mejdan istijor kuvvətli pəhlivan
Xəzandьr xəzandьr ølumuz karlь kьş
İnsan da zərərli çьkarmь by joldan

O bylyt, o şimşəq, o ryzqar, o vylkan
Dijor qi:—bənimlə hajdь çьk dəjuşə
O tyfan søjlijor,: «qəl by sən by mejdan,
By qərdiş bənzəməz başka bir qərdişə».

Mədəni hucymda başladьk odyr qi,
Bizimlə qeçmişdə olmalь ajrьlьk
By qunun səsləri çьnlajьb dijor qi,
Juzumdə olmasьn qəlqəliq sajrьlьk.

Hucym et dyjdygyn varlьga, joklyga
Hucym et səqulmuş şəfəklər jyrdyna
Başьnda ojnajan, o dyjgy—o dalga
Qirişsin sahilə, bakmadan ardьna.

Qənardan qulərqən alav qoz bir majak
By daşgьn sylardan bizlərə nə korky?!
Koj çoşsyn dalgalar sən çalma əl-ajak.
Həjatda mubariz bir ərə nə korky!

Kanadьn dalgalь saçlarьn qopuqlu
Çьrmala kolyny duşərəq mejdana
Dejirlər kəlbində bir vylkan qumulu
Şir qibi nə'rə çəq səda sal cihana.

Ər ogly ər qibi atьlsan mejdana
Hər dodak namьna bəstələr bir şeir
Ølməqçin dogmadьk qəlmədiq cihana
Ølməqçin jaşamak by sadə bir işdir.

Biz dogdyk biləlim qullərin dilini
Daglarьn, daslarьn, jellərin dilini
Olalьm hər yfak zərrəjə aşina
Bənimsə ej qønul nə çьksa karşьna

Bak bəşər yçdykca hej yçmak istəmiş
Qøjləri pəncərələr jarьn o bəlqə də
Hər məchyl kapьjь o açmak istəmiş
Bir qizli sir dyjmyş hər dərin qəlqədə

Kalmasьn qønullər bakьşlar bylytly
Arkadaş qun qibi açьlsьn bənizin

«Qejimlər dəjişdi» sevəlim by joly
Huqumət! əmr ejlə jurəqlər dejişsin!

Onsyz da by qənişliq mədəni hucymda...
Butun xalk by jolda etməli iştiraq
Nə'rəmiz salьnca aləmə səs-səda
Qөjlərin jakasь olmalь çaq-çaq.

Kalmasьn by jerdə qeçmişin qөlqəsi
Qecənin jerində səqərqən al şafak
By hucym çagьrsьn hucyma hər qəsi
By qunçun turqulər səjləsin hər dodak.

Dəjişib batini məscidin qilsanьn
Qursudə okysyn əsrimin xutbəsi
Çatlasьn jurəqi Mysanьn, Isanьn
«Əhmədin», byddanьn tьkansьn nəfəsi.

Өjləcə papak da өjləcə çadra da
Atьlsьn onlara edəlim əlvida
Ən yzak dənizdə, ən məchyl karada
Japьlsьn by hucym, çьnlasьn by səda.

Hucym et qitaba, hucym et dəftərə
Çalgьçь! qeciqmə nəgməni sən də çal!
Çal! havan jajьlsьn jerlərə qөjlərə
Çunqu by əsrimiz istijor kalmagal!

Numajiş

Kajnaklarla coşarqən
Daşarqən
Kaldьrьmlar
Qyr səslər
Qyr nəfəslər
Çakdьrdь ьldьrьmlar.

Akьn akmada...
Coşgyn çaglajanlarь bəlqi
Arkaja byrakmadь
By qun өjlə qөzəl qi

Irəriləjiş səsləri
Dyrmьjor bir kərarda
Akьn dөnmijor qeri
Sanqь daşda, divar da
Həvəsdən cana qəlmiş
Evlər həjcana qəlmiş

Hər başьnda bir sevinc
Hər dodakda bir ьslьk
By qun qimsə dejil dinc
Karьşьklьk.

Həjat duşmuş jolyna
Havada alavlь dalgalar ojnar
Həpsi qirmiş bir-birinin kolyna
Həpsi kəvi...
Pioner komsomolçy, firkəvi

Quləqlər bəldəsində
Quləqlər bərdəsində
Aftomobil, velosiped
Mototsiklet
Gryzoviq
Kosyşmada çəviq-çəviq

Qyryltydan urqən ryzqar
Indi kaçmak uzrədir
Kaçkьn ryzqar by sevinci bir sirri
Başka iklimlərə açmak uzrədir.

Şair duşundu kaldь saçlarь pəncəsində
By qunu hajkьrmaga
Kьşkьrьb bagьrmaga
Kuvvət jokdi səsində

Istədi jazsьn şeir
Izdihama karьşdь
Çunqu
Artьk by qunqu
Akьnьn karşьsьnda
Hətta
Zəifdi şair.

Duduq sədaləri

Səhərlər yjar yjmaz ufuklər bir xoş rənqə
Tьkanьr kylagьmьz sinirli bir ahənqə
O zaman xijalьmьz duduqlər coşmyş sanьr.

Bir çьlgьn urpərişlə by hajkьran duduqlər
Bojnymyza həjatьn agьr juqunu juqlər
Nihajət hər tərəfdə qediş qəliş başlanьr.

Toplaşьr əməqçilər iş başьna həvəslə
Duduqlərin əmrini jerinə jetirməqə.
Ufuklər burunurqən fəcirdən bir qəmləqə;

Çagьrьnьz bizləri darьlmajan nəfəslə
Duduqlər! Jorylmadan çagьrьnьz bizləri
Tə'kib edəcəjiz bir hərəqətlə sizləri.

Ej hər duduq ryhyndan ryhy akan sədalər
Jurəqlərdə şən əməq şamь jakan sədalər
Sizinlə maqьnanьn duqumləri açьlьr.

Borylarьn agьzьndan kaçьb yzaklaşьnca
Sur'ətli dalgalarla siz bizə jaklaşьnca
Içimizə həjatьn cilvələri saçьlьr.

— Duduqlərin musəlsəl yzyn çagъrъşlarъ
Havada by qerunməz səslərin jarъşlarъ
sajəsində çezulur suqynətin baglarъ.

Bə'zən təbəssumlərə cilvələr bylyrsynyz
Bə'zən dytgyn qezlərin şahidi olyrsynyz
Ej duduq sədaləri ej duduq sədaləri.

Həsrətli karъ

Qurdustan daglarъ deşundə bir jol
Bir jol qi, yp-yzyn, bir jol qi, kъvrъk
Zumrud ətəqlərlə kapalъ sag, sol.

Ajrъcъnda jolyn bir karъ dyrmyş
Alnъ duşuncəli kollarъ sarъk
Jetim bakъşlarla bojnyny byrmyş.

Bakъr nəvazişlə yly daglara
Ɵzundən ixtijar mytly daglara
Çylgamъş juzunu sirli bir huzn

Varlъk xəbərsizdir onyn halъndan
Qunəşsə ag saçlъ burclər dalъndan
Əl atъb juzunu açъr qunduzun

Bilinməz kəlbinin daşъdъklarъ
Jol çəqən qezlərlə by məhzyn karъ
Dogrydan qerəsən qimləri qezlər?

Ej jolçy, ej çoban, ej havalъ kyş
Sizi bəqləməqdən artъk jorylmyş
O kajnajan akan dikkətli qezlər.

Iştə, bir araba qəlir yzakdan
Musəlsəl karьşьk qurultulərlə
Bir tync əqsi-səda karşьqь dagdan
Søjlijor: karnь dyrma xəbərlə.

Jerində diqsinib ixtijar kadьn
Titrijor, əsərəq japrak vucydy
Açmakçьn qulu bir solgyn myradьn
Bir fajton karьnьn ønundə dyrdy.

Fajtonda otyrmyş jorgyn nəfərlər,
Bizim qənt və kəza işçiləridi
Søjlədilər: ana! nə var, nə xəbər?
Kadьn jolçylara ryhyny qərdi

Kovmak istər qibi dytgyn fiqrini
Bir qipriq çalarak başьnь silqdi
Jolçylar søzuncə bir-birini
Kadьn qøzlərini onlara diqdi.

Qønul dəftərini vərəkləjincə
Saçьldь boşlyga xalis incilər
Başьndan qecəni incədən incə
Açdь jolçylara dedi muxtəsər:

—Aj bala! 12 il byndan kabak bir
Imansьz ajrьlьk bana kyrdy dam.
Fələq dediqləri daş jurəqli pir
Parlak qunduzumu ejlədi akşam.

O zaman bir oglym ajrьldь məndən
Okymak istəjib, qetdi Tiflisə

Sanqь ryhym yzak duşdu bəndən
Ķapьldь varlьgьm bir acь hissə

Dedim, qetmə bala hənuz yşaksьn
Dunjanьn işini bilən tapьlmaz;
Istərmisin qøjlər başьmda çaksьn
Insan olan bəndə hissə kapьlmaz

Beş sənə okydyn qifajət edər
Ymydym sanadьr vaz qeç səfərdən
Bana qim bakacak, olma dərbədər
Nə kədər jalvarьb jakardьmsa bən

Zərrəcə søzlərim etmədi tə'sir
Oglymyn døjunən jurəqciqinə.
—Dogrydan analьk bir şej dejildir—
Cavan xatьrьna døjməjib jenə.

Titrəjə-titrəjə søjlədim: ogyl!
Qet, artьk səfərin ygyrly olsyn!
Tanrь nijazьnь ejləsin kəbyl;
Jolyn al janaklь qullərlə dolsyn.

Bən ony canьmdan artьk sevərdim
Duşərdisə bir az qozumdən irak
Artardь içimdə tьşьmda dərdim
Hər zərrədən ony edərdim sorak.

Can bagьmda kudsi bir agac əqdim
Nədənsə dadmadьm bir şej barьndan
Bən ony qøzləmiş, qøzləjəcəqdim
Jazьn istisindən, kьşьn karьndan.

Byrakdь Tiflisi sonra dejirlər
Bir başka dərjada jelqən açdь o
Bir javrь kyş qibi duşdu dərbədər
Bilməm baş qəturub hara kaçdь o.

Şy ycsyz bycaksьz ellərə sordym
Sordym dənizlərə coşdy dalgalar,
Salkьm-salkьm əsən jellərə sordym;
Qəzdirdim dərdimi dijar-bə-dijar.

Içimdə gussədən bir xəzinə var
Qənlum bir adadьr gəm dərjasьnda
Açmasam dərdimi qim bilir nə var
Əmrumun karanlьk macərasьnda.

Qənlum tab etmədi falçьja qetdim,
Çəqdi dьrnagьma gərib bir şiqil;
O şəqli bir kədər tamaşa etdim,
Karşьmda bir xijal olyndy hasil.

Əvət dьrnagьmda qərdum oglymy,
Həp ejni paltarda, ejni biçimdə,
Derqən falçь banə-evladьn bymy?
Bir ilan kьvrьldь sanqь içimdə.

Şəhsivar-Şəhsivar dejib agladьm
Içimdə sьzladь bir janьk qaman
Dargьn sylar qibi coşyb çagladьm
Ah visal, hicrandan olyrmyş aman.

Şəhsivardan bir az qiçiq oglymy
«Əsqəran» davasь aldь əlimdən

O qundən ixtijar, xəstə qənlumu
Dunjaja xoş bakan qərməmişəm bən.

Sonra dava duşdu çevrildi dunja
Byny bəndən qəzəl siź bilirsiniz
Dəjişdi qəqundən dag, dəniz kaja
Dəjişdi hər kədəm dəjişdi hər iz.

Biz komşymyz olan ermənilərlə
Jaşardьk bir jerdə can cijər qibi
Qim oldy davaja bilməm vəsilə
Bilməm bəjuqlərin nejdi mətləbi

Dagьldь əlqələr talandь ellər,
Sonalar ojlagь, tarmar oldy
Gəm tərənnum etdi sevdalь dillər
Ajnabənd «otaklar» xaqsar oldy.

Bizim halьmьza dytyldy qəjlər
Bylytlar belini buqub agladь
Kəlbimi jatagan dyjgylar qesər
Zehnimdə qəzdiqcə qeçmişin jadь.

Hər dyman bir ahdь, hər səs hьçkьrьk
O zaman ryhymyz qəlirqən dilə.
Indi jeddi sənə oldy qi artьk
Kəlbimiz dəjunur əz kajdasilə.

Bagьşlajьn sizi jorgyn nədənsə
Ən qiçiq oglymyn halь tuhafdьr
Kapьlmьşdьr o da bir başka hissə
Bir səz duşən qibi səjləjir—xajьr!

Ana bən şəhərdə kalmak istərim
Dejə sərzənişə başlar dərindən.
Xajьr, by qənt bənim dejildur jerim
Səjləjib, dəm vyrar istəqlərindən.

Bilməm səbəb nədir? bizim cavanlar.
Qəndə karşь acь bir dyjgy bəslər.
Pəq dogrydyr baga kьnьndan çьkar
Bəqənməz kьnьnь demiş qəhnələr.

Imdi ej by joldan ətən jolçylar!
Axьr byrada bənim, qimim, nəjim var?
Imdi mən by halda nejlim, ej dost?
Bən qimə dərdimi səjləjim, ej dost?

Derlər Şəhsivarьn qəlmiş jakьnda
Xoş qunə çьkarmьş ony ajrьlьk
Hər qəs əz qefində əz damagьnda
Jerimdən əjnatьr bəni ajrьlьk.

Derlər Şəhsivarьn bir bəjuq qibi
Işləjir Baqьnьn mə'dənlərində
Bənsə hicranьnь agьr juq qibi
Çok çəqdim əmrumun, «rəhquzərində»

Hər qələndən ony soraklajьrqan
Ixtijar canьmdan bezqin çagьmda.
Qeçən qunlərimi varaklajьrqən
Qulməqim də qəlir aglamagьm da.

Imdi by qəjdəqi bylytlar qibi
Karşьnьzdan ətən şy ryzqar qibi

O dilbər çaj qibi byrdan qeçərqən
Salamlar aparьn oglyma bəndən.

Səjləjin jolyny sənin qəzləjir,
Həsrətli səzlərlə dərdli bir karь.
Həp səni qəzləjir, səni əzləjir,
Kəlbinin kərarsьz çьrpьnьşlar!

Jolçylar dedilər:—kylaklarьmьz
Jakşь xəbərlərə açьkdьr ana
Sifarişlərini jerli jerində
Qedib çatdьrarьz jəkin oglyna.

Dinləjib karьnь incədən incə
Azacьk bir zaman səhbət etdilər...
Aradan bir xəfif ryzqar əsincə
Qetdilər, jolçylar varьb qetdilər.

—Jolçy jolda qərəq! dejə, atlara
Dəjdi kьlьnc qibi iti kamçьlar.
Təqərlər topragь cьrmaklajьnca
Qəzlərdən itmişdi bizim ixtijar.

Ixtijar qəzlərdən itmişdi ancak
Jolçylar da varьb qetmişdi ancak.

Lejla-Lejla! dejə ətrafa pəsdən
Bir çoban turqusu jajьlmadajdь
Sanqь ilham alьb varlьk by səsdən
Canlьlar qejş edib baьlmadjadь
Cansьzlar yjkydan ajьlmadajdь,
ajьlmadajdь!...

And olsyn

Şairlərin kanadьnda bəsləjən
İnsanlarьn həjatьnь susləjən
İncə ryhly mələqlərə and olsyn

Bojnyndaqь dalga-dalga tellərə
Kaşlarьnьn altьndaqь sellərə
Kəlbindəqi istəqlərə and olsyn

Qul juzundə jeni-jeni açьlmьş
Xoş ijisi jurəqimə saçьlmьş
Kokladьgьm çiçəqlərə and olsyn

Kymrylarьn jatagьnь okşajan
Pişiq qibi ajagьnь okşajan
Salkьm-salkьm quləqlərə and olsyn

Bylytlardan ьldьrьmlar çakdьran
Qej juzundə çьragbanlar jakdьran
Ala qozlu şimşəqlərə and olsyn

Həp səninlə qeruşməqdur diləqim
Ygrynda qecə qunduz çəqdiqim
Zəhmətlərə əməqlərə and olsyn

Qəncliqimə kanat verən ryh verən
Hər dəkikə ajrь cilvə qestərən
Əl irişməz diləqlərə and olsyn

By həjatьn fərki jokdyr dənizdən
İştə onynyn uzərində rəks edən
Kanatlanan jurəqlərə and olsyn.

Sənsin bənim həjatьmьn mihvəri
Sənsin bənim qənc emrumun rəhbəri
Tapьndьgьm fələqlərə and olsyn.

Əlvida

Səndə qunahь var bir mukəssirin
Bydyr muddəinin ən son xitabi:
Əlvida-əlvida ej qəhnə əsrin
Qəhnə əlifbasь, cьndьr qitabь!

Bizim ryhymyzy tərənnum etməz
Ej jalançь qitab çətin xətlərin.
Urfan bazarьnda bir pyla qetməz,
Cimlərin, bejlərin əqri satlarьn.

Səjlə byrakdьgьn bizə nədur nə?
Qərub itirməzdin hakkьnь bəlqə.
By jyrda atsajdьn bir daş, bir [illegible]
Çьkmazdь karşьna bəjlə təhləqə

Ustundə çalьnan əlum marşьna
By qun hər qəs dilər bir kylak assьn.
Ədəmdir bilirim çьkan karşьna
Sən ondan jakanь kyrtarmazsьn

Sənin bir əludən jok məncə fərkin
Xortlama qirdiqin dərin məzardan
Səni basdьrmakdьr kərarь şərkin
Suruş hajdь suruş, bizim dijardan

By qunun ajrьdyr joly, ərqanь
Nəgməsi başkadьr tazə aşikin.
Bənzətməz əlifə kəddi canьnь
Olmyşdyr əsrinin zevkilə daşkьn

Dəjişdi hər zərrə aldь başka rənq
Bəllidir hər qəsə by dəjişmələr.
Imdi dodaklarьnda başka bir ahənq
Başka bir təbəssum bir quluş qezər.

Inv. №

QITABЬN IÇINDƏQILƏR

Səhifə

Quləqlər
Konak 7
26-lar 8
Qəzəl seir 14
Filiz turqusu 16
Telefon 18
Vapor və fьrtьna 20
And 21
Bir levhə 22
Inkilab 23
Tozanak 25
O zaman qi 27
Əllər 29
Ana 30
Rə'nanьn əlumu 32
Jeni qənc 36
Toprak və traktor 37
Daglar 38
Telegraf tellәri 40
Qəzdiqim jerlər 42
Daş kartal 43
Sevqilər 45
Jarьş 46
Oktjabr qecəsi 49
Komsomol turqusu 52
Koşma 54
Qecə çeşməsi 55
Dilənçi 57
Bylytlar 59

Səhifə

Lenin 61
Əjrəniş 63
Kafkaz 64
Radio 66
Qəj-qəl 68
Posta kytysy 76
Karl Libqnext 78
Işçi kьz 81
Əjjaş 82
Zaqes 84
Bajram akşamь 85
Dun—by qun 88
Jeni Majis 90
Pettexnikym 92
Hejqəl karşьsьnda 94
Xalь 96
Kaçakçь 97
Çьrpьnьş 100
Quluşlər 101
Çadralь kьzlarьmьza 102
Mədəni hucym 104
Numajiş 107
Duduq sədaləri 109
Həsrətli karь 111
And olsyn 108
Əlvida 120

1930
294
6980